Poštnina plačana v gotovini. I. izdaja Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1·—, lanskoletne 2·—; mesečna naročnina Din 20·—, za tujino 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 245 Ljubljana, četrtek, dne 22. oktobra 1931 Leto II.

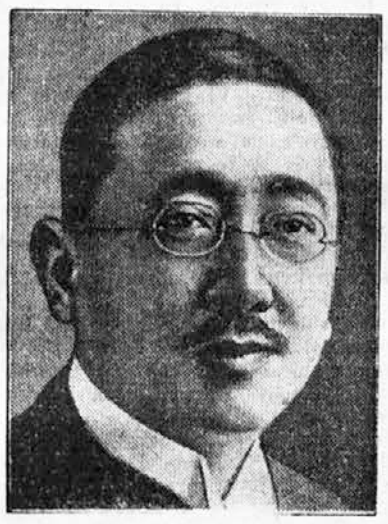

Dr. Alfred Sze,
zastopnik Kitajske v svetu Društva narodov.

Burni prizori v poljskem sejmu

Varšava, 21. oktobra. n. V Sejmu je prišlo ob priliki razprave o novem poslovniku do burnih prizorov, ker so se opozicijonalci odločno postavili proti novemu poslovniku. Maršal sejma je izključil dva socijalista, ki pa se nista hotela odstraniti, nakar je bila pozvana parlamentarna straža. Toda opozicijonalca sta se tudi tej uprla in je moral predsednik končno za več časa prekiniti sejo.

Habsburške manifestacije na Madjarskem

Budimpešta, 21. oktobra. d. V kraju Denesfa pri Budimpešti, kjer je pred 10. leti pristalo letalo, ki je prineslo na Madjarsko nekdanjega cesarja Karla, so v spomin na ta dogodek zgradili kapelico s spominsko tablo. Včeraj so to spominsko tablo odkrili in pri tej priliki so legitimisti priredili veliko manifestacijo. Govoril je med drugimi škof Janez Mikes, ki je dejal: Stojimo pred spravno kapelo, da dobi madjarski narod oproščenje, ker je svoj čas svojemu kralju preprečil, da izpolni svoje dolžnosti. S tem je narod prizadejal globoko rano telesu madjarskega naroda. Nato je govoril še grof Apponyi in dejal med drugim: Kralj Karel je sicer umrl v pregnanstvu, toda misel pravne kontinuitete živi v madjarskem ljudstvu naprej. Kar je madjarski narod čutil za umrlega kralja, mora sedaj občutiti do mladega kralja. Verujem, je dejal grof Apponyi, da bom doživel čas, ko bomo mogli svojega mladega kralja pozdraviti na madjarskem prestolu.

Nemčija proti novim carinskim dokladam v Italiji

Berlin, 21. oktobra. AA. Nemški veleposlanik v Rimu je izročil italijanski vladi noto nemške vlade o italijanski carinski tarifi, ki je bila nedavno tega izpremenjena. Kakor je znano, je talijanska vlada tedaj uvedla poleg obstoječe carinske takse od težine blaga še posebno 15% carinsko doklado od vrednosti blaga. Ta doklada je bila uvedena za niz carinskih postavk. Te doklade so hudo zadele uvoz nemških proizvodov v Italijo. Zato bo to vprašanje po vsej podobi tudi na dnevnem redu razgovorov, ki bodo v Berlinu o priliki obiska italijan. ministra za zunanje zadeve Grandija.

Rim, 21. oktobra. AA. Zunanji minister Grandi je sprejel v palači Chigi nemškega veleposlanika Von Schuberta. Njun razgovor je bil posvečen predstoječi poti italijanskega zunanjega ministra v Berlin.

Proces proti šefu madjarske policije

Budimpešta, 21. oktobra. n. Tukaj se že četrti dan vrši sodna razprava proti glavnemu šefu madjarske policije Waldemarju Waya in njegovemu svaku načelniku ministrstva za socijalno politiko. Oba sta obtožena goljufije in ponarejanja javnih listin ter podkupovanja javnih organov in še raznih drugih težkih prepregreškov v službi. Oddajo novih policijskih in žandarmerijskih poslopij ter razne druge odgovorne posle sta opravljala v svojo zasebno korist in oškodovala državo za preko 100.000 pengov.

Oba obtoženca zanikata vsako krivdo, vendar jih priče težko obremenjujejo. Zaslišavanje obtožencev je bilo danes končano ter se obsodba pričakuje jutri, gotovo pa še do konca tega tedna.

Lahno nazadovanje brezposelnosti v Angliji

London, 21. oktobra. AA. Po včerajšnjih podatkih ministrstva dela se je zmanjšalo število brezposelnih za nad 24.000. Že prejšnji teden je bilo 33.000 brezposelnih manj. Dne 12. okt. je bilo popolnoma brezposelnih 2,120.531 oseb, začasno brezposelnih pa 531.000. Vrhu tega je bilo 115.000 oseb le deloma zaposlenih.

Novo posojilo Jugoslaviji

Uspešen zaključek pogajanj finančnega ministra dr. Djurića v Parizu — Kredit 300 milijonov frankov za ureditev naših financ — Popolno uravnovešenje našega državnega proračuna

Beograd, 21. oktobra. AA. Finančni minister dr. Djordje Djurič je podpisal v Parizu pogodbo o kreditu v znesku 300 milijonov francoskih frankov. Kredit je državi že na razpolago pri Narodni banki.

Posojilo v tem znesku tvori **izpopolnitev finančnega načrta, ki je bil sestavljen za popolno ureditev naših državnih financ.** Na podlagi tega načrta je bil znižan proračun izdatkov za približno eno milijardo dinarjev, državni dohodki pa povečani za kakih 300,000.000 dinarjev. S **temi ukrepi, izvršenimi v prejšnjih mesecih, je bil državni proračun ponovno uravnovešen.** Prvotni proračun se je moral izpremeniti zaradi dogodkov v svetovnem in v domačem gospodarstvu.

Že s temi ukrepi se je naša država uvrstila med one države, **ki v današnjih razmerah lahko ohranijo ravnovesje med svojimi dohodki in izdatki.** Naš napor, ki smo ga v tem pogledu storili, je bil od kompetentnih finančnih činiteljev v inozemstvu pravilno ocenjen.

Beograd, 21. oktobra. AA. Včeraj se je vrnil iz Pariza finančni minister dr. Djurič.

* * *

Novo posojilo, ki ga je zaključil finančni minister dr. Djurić v Parizu, pomeni za Jugoslavijo velik finančen, političen kakor tudi moralen uspeh. S tem posojilom so predvsem uspešno zaključeni napori kraljevske vlade, da se zopet vzpostavi trden red v naših financah, ki so doživele v zadnjih mesecih letošnjega proračunskega leta več močnih udarcev. Kakor povsod po svetu so se tudi pri nas, posebno letos, močno čutile posledice sedanje splošne svetovne depresije in vesoljnega gospodarskega zastoja. K temu se je pridružil še znani Hooverjev načrt o moratoriju za Nemčijo, vsled katerega so preko noči izostale dajatve od vojnih reparacij, ki so bile nad vse važna postavka med dohodki našega proračuna. Vsled tega je pomenil Hooverjev moratorij za naše finance posebno hud udarec.

Ti dogodki so pogubno vplivali na državne finance tudi najbogatejših držav. Znani so pretresljaji, ki jih doživlja v tem hipu Anglija. Pa tudi vse druge evropske države so bile prisiljene poduzemati izredne ukrepe finančne in gospodarske narave, da se rešijo od propasti.

More se trditi, da so bili pretresljaji, ki so zadeli našo državo kot posledica teh splošnih kritičnih razmer, razmeroma mnogo manjši nego po drugih državah. Za to se imamo zahvaliti v prvi vrsti pravočasnim dalekovidnim ukrepom kraljevske vlade, ki so bili tudi pri nas kakor drugod (Anglija, Italija, Avstrija, Madžarska itd.) neodklonljiva državna in socijalna potreba.

Odločna ter strokovnjaški preračunjena volja, da se kriza uspešno prebrede in odvrne vsaka nevarnost katastrofe, je vodila pri tem vlado in usmerjala njen čut odgovornosti napram interesom celote. In ta smotrena akcija jugoslovanske vlade je bila v inozemstvu povsem pravilno ocenjena v tem pomenu besede, da je to inozemstvo spremljalo naše napore za rešitev krize s popolnim priznanjem in zaupanjem. Dokaz o tem je novo posojilo, ki ga je dovolil mednarodni denarni trg Jugoslaviji in s katerim bo naš državni proračun popolnoma uravnovešen.

S tem pa bo uspešno rešena prva med težavnimi nalogami, pred katere postavlja sedanja splošna kriza vlade vseh držav sveta, vštevši najbogatejše. Ravnoteža državnega proračuna je ona neobhodna podlaga, brez katere se ne morejo začeti nobene druge akcije in tem manj se more misliti na uspešno reševanje drugih važnih vprašanj. Ravnoteža proračuna je tudi predpogoj za utrditev medsebojnega zaupanja, v čemer leži že nad polovico rešitve vseh težkoč.

Naša vlada je rešila z uravnovešenjem omajanega drž. proračuna eno svojih najtežjih nalog in zato je njen uspeh obenem tudi velik političen in moralen uspeh, ki ga bo z največjim zadovoljstvom priznal in pozdravil ves naš narod.

Toda vse priznanje gre tudi našemu narodu samemu, kajti zaupanje inozemstva do Jugoslavije je tudi njegova zasluga. Inozemstvo natančno ve, da ves jugoslovanski narod enodušno odobrava novo nacionalno politiko kraljevske vlade v vseh področjih državnega, nacionalnega in socialnega življenja.

To svoje odobravanje je jugoslovanski narod ponovno manifestiral na nedvoumen način v vseh delih naše domovine. Velike in težke naloge, ki še čakajo nacionalno vlado in ki se morajo nujno rešiti, zahtevajo, da se vlada in narod sedaj še posebno tesno strnejo v eno samo falango za borbo proti vsem nevarnostim, ki se še skrivajo v krizi.

Ni ga Jugoslovana, ki bi hotel stati ob strani v tej gigantski borbi, ki jo mora prestati kakor vsi drugi narodi tudi naš jugoslovanski narod. Zato bomo manifestirali svojo odločno voljo enotnega in enodušnega nastopa v skupni borbi za boljšo bodočnost Jugoslavije vsi kot en mož na dan 8. novembra s tem, da bomo v masah oddali svoje glasove za listo predsednika vlade Petra Živkovića, ki na čelu nacionalne vlade tako budno in tako uspešno čuva nad življenskimi interesi vseh Jugoslovanov.

Povoljen razvoj ženevskega posredovanja

Napetost je zelo popustila - Japonska ne nasprotuje več prisotnosti Amerike - Zboljšanje položaja v Mandžuriji

Ženeva, 21. oktobra. AA. Delegati Sveta Društva narodov skušajo pospešiti rešitev mandžurskega spora. **V krogih Društva narodov je napetost, ki je vladala nekaj dni, zelo popustila.** Položaj v Mandžuriji ni več tako nevaren. Ker so prišle iz Tokia zmernejše brzojavke, upajo, da bo spor zadovoljivo rešen.

Japonski delegat Jošizava bo danes najbrž razpravljal z Briandom o odgovoru japonske vlade na predloge Sveta Društva narodov.

Londonsko časopisje priznava napore Društva narodov pri mobilizaciji svetovnega javnega mnenja v korist mirne rešitve mandžurskega spora. Pri tem naglaša ogromno važnost sodelovanja Zedinjenih držav. Vsa ta dejstva so veliko pripomogla, da se položaj v Mandžuriji ni poslabšal. Listi zahtevajo čimprejšnjo rešitev mandžurskega spora.

Ker je Briand dobil od Jošizave opombe japonske vlade k nekaterim predlogim Sveta Društva narodov, je davi sklical angleške, nemške, italijanske in španske delegate, da jih prouče. Seja se nadaljuje. Splošno menijo, da se pogajanja ugodno razvijajo.

Šanghaj, 21. oktobra. AA. Po vesteh iz japonskega vira je general Linginchin organiziral armado 60.000 mož, ki bo podpirala pokret za neodvisnost Mandžurije.

Tokio, 21. oktobra. AA. Japonska vlada je sestavia pet točk, glede katerih želi neposredna pogajanja s Kitajsko. Ta vprašanja so:

1. Kitajska prizna obveze iz zapadlih pogodb.
2. Priznanje japonskih predpravic v železniških vprašanjih.
3. Prestanek bojkota proti Japonski na Kitajskem.
4. Medsebojno priznanje teritorijalne integritete,
5. Sprejem trgovinske pogodbe z Japonsko.

Washington, 21. oktobra. AA. Uradno potrjuje vest, **da je Japonska umaknila protest proti udeležbi Združenih držav v Svetu Društva narodov.** Japonska vlada je nadalje naznanila Združenim državam, da bo odstranila letala za bombardiranje z Mandžurije in uvedla normalni promet železnic.

Ženeva, 21. oktobra. AA. Napori za rešitev mandžurskega spora se nadaljujejo. — Angleški zunanji minister Reading se trajno posvetuje s predsednikom Sveta Društva narodov s francoskim zunanjim ministrom Briandom.

Ženeva, 21. oktobra. n. Dogovori med predsednikom Sveta DN Briandom in kitajskimi predstavniki so v toliko napredovali, **da je dosežen načelen sporazum za rešitev japonsko-kitajskega spora.** Ta vest pa še ni potrjena. V diplomatičnih krogih se misli, da je treba urediti še mnogo podrobnosti v direktnih pregovorih in šele potem se bo formula za ureditev spora aplicirala. Sporazum se bo izvedel na podlagi onih petih točk, katere je japonska vlada navedla v svoji spomenici na Svet Društva narodov. Poročevalec »United Presse« javlja, da so japonski predstavniki preteklo nedeljo dobili od svoje vlade ukaz, da se pripravijo za odhod iz Ženeve, da pa je bil ta ukaz v poslednjem trenutku preklican.

Ženeva, 21. oktobra. n. Dementirajo se vesti, da je Kitajska zahtevala od Društva narodov posredovanje pri Franciji in Angliji, da bi te dve državi poslali čete v Mandžurijo v svrho ohranitve miru.

Nova Lavalova izjava o pogajanjih v Ameriki

Govorili bodo o vprašanju varnosti in razorožitve, o vojnih dolgovih in o reparacijah

Pariz, 21. oktobra. AA. — Predsednik francoske vlade Laval, ki potuje v Združene države severne Amerike na parniku »Ile de France«, je dal poročevalcu Havasa to-le izjavo:

S predsednikom Hoovrom se bomo razgovarjali **o vprašanjih varnosti in razorožitve, zatem o vojnih dolgovih in o reparacijah.** — Nadalje bo na dnevnem redu vprašanje denarne krize.

V razorožitvenem vprašanju bo Laval zastopal stališče, da vztraja na popolni in nedotaknjeni varnosti Francije, da pa je pripravljen podpisati mednarodno pogodbo proti vojni.

Glede reparacij je Laval mnenja, da je treba Franciji odšteti dogovorjene zneske reparacij. Možne pa so pri tem razne plačilne olajšave.

Naposled bo Laval predlagal, naj Francija in Združene države vzajemno sodelujejo pri obrambi zlatega standarda.

Newyork, 21. oktobra. AA. — »Ile de France« bo prispel v Newyork nocoj, to je za nekaj ur prej, nego po voznem redu.

Sprejemni odbor pripravlja predsedniku francoske vlade Lavalu navdušen sprejem.

Newyork, 21. oktobra. AA. Francoski maršal Pétain je bil imenovan za častnega meščana Richmonda.

Trden položaj funta

Dunaj, 21. oktobra. d. Utrditev tečaja angleškega funta, ki jo je od včeraj opaziti, traja še naprej. Iz Newyorka poročajo, da je bil kurs devize funt sterling 3·9625. V Parizu je poskočil funt skoro do 101. V primeri s ponedeljkom pomeni to porast skoro za tri odstotke.

Polom francoske banke

Pariz, 21. oktobra. AA. List »Liberté« poroča, da je Afriška trgovinska banka, ki razpolaga z glavnico 40 milijonov frankov, zaprla blagajne v Parizu in v svojih podružnicah v Bordeauxu, Dakarju in v drugih mestih na zapadni afriški obali.

Nič nepotrebnega obotavljanja

Večina srezkih kandidatur v Dravski banovini je že potrjena in po njih objavi se pričenja zadnja faza volivnega boja. Kakor je pričakovati, bo ta faza zlasti ostra in posebno v okrajih, kjer je več kandidatur bo boj tem bolj oživljen. Seveda pa ne bo nikjer zavzel niti primeroma onega ostrega in tudi nelepega značaja, ko v prejšnjih volitvah, ker

sedanje volitve nimajo več prejšnjega strankarskega značaja.

Danes se hoče nasprotno z volitvami poudariti to, kar nas vse skupaj druži in kar nas mora privesti **v dobo složnega in ustvarjajočega dela.** In ta namen volitev ni mogoče nikdar dovolj poudariti, ker bo rezultat volitev tudi merodajen in važen za sodbo tujine o nas. Če bo videla tujina, da preveva ves jugoslovanski narod ena volja, potem bo nujno tudi

silno narastel naš kredit v tujini.

Če pa bi tujina videla, da se ne znamo zjediniti niti v tako važnem trenutku, ko se polagajo temelji za prehod v normalno parlamentarno življenje, potem bomo veljali pred tujino kot nezreli in nesposobni, katerim ni mogoče zaupati. Za vse naše gospodarstvo pa je odločilne važnosti, da ima tujina o nas dobro mnenje, da zaupa v naš napredek in da je prepričana o naši enotnosti. Že samo iz tega razloga je dolžnost vsakega Jugoslovana, da 8. novembra nastopi kot zaveden Jugoslovan in s svojo javno izpovedjo za Jugoslavijo dokaže tujini, da smo vredni njenega zaupanja.

Po velikem uspehu, ki ga je dosegla naša vlada z

novim francoskim posojilom,

je vrsta na jugoslovanskih državljanih, da dosežejo še večji uspeh in s svojim složnim in enodušnim povdarkom udanosti do državne misli, dvignejo naš kredit v tujini.

In sedaj, ko stopa volivni boj na višek, je treba to dejstvo zlasti poudarjati. Vsak volivec se mora zavedati, za kaj gre in vsakdo si mora biti na čistem, da dela za dober kredit Jugoslavije v tujini samo tisti, ki se volitev udeleži in glasuje za postavljene kandidate. Izbera kandidatov je dovolj velika, da more vsakdo s prepričanjem oddati svoj glas za kandidata, ki se mu zdi najboljši. Kjer pa je le ena kandidatna lista, je ta tako vsestransko preudarjena, da je bila njena postavitev že v splošnem interesu.

Volivno gibanje dokazuje, da se velika večina naroda važnosti volitev tudi v polni meri zaveda in da je zato uspeh volitev že zagotovoljen.

Toda volitve morajo biti zmaga,

velika in ponosna zmaga jugoslovanske misli in zato morajo biti za aktivno udeležbo pri volitvah pridobljeni še tisti, ki danes morda še omahujejo.

Tem omahljivcem treba razložiti, da je dne 8. novembra politična moč tudi v njih rokah in da je samo njih krivda, če se te svoje fundamentalne državljanske pravice ne bodo poslužili. Kdor izostane od volitev, ta nima nobene pravice več, da bi se pritoževal nad eventuelnimi napakami v državnem gospodarstvu ali upravi, kajti takrat, ko je bil klican, da pove svoje mnenje, je zanemarjal svoje dolžnost. In kdor te dolžnosti ne stori, ta dolžnosti.

Naj ti omahljivci ne mislijo, da s svojim obotavljanjem koristijo sebi. Ves narod je ena neločljiva celota in kadar zadene nesreča narod, takrat zadene vse njegove člane. In neuspeh volitev bi bila nesreča, ki bi jo težko občutili prav vsi. Dokler še ni resne ure, se je mogoče igrati z vsakovrstnimi mislimi, kadar pa pride ura odločilnega trenutka, tedaj ni več čas za obotavljanje, tedaj mora biti vsak na svojem mestu.

Ko se bliža volivna borba svojemu višku, prihaja tudi vedno bližje ura odločilnega trenutka, ko ni več mesta za obotavljanje, ko mora vsakdo storiti svojo nje, je žalostno obmolknil in ni storil svoje je podoben **dezerterju v bojni črti,** ta s svojo omahljivostjo

stopa v vrste narodnega nasprotnika.

Fronta za močno Jugoslavijo je postavljena in po vsej širni Jugoslaviji se uvrščajo zavedni Jugoslovani v to fronto. Kdo je, ki ne bi hotel biti v tej skupnosti, kdo je, ki bi se hotel postaviti proti tej fronti lastnega naroda.

Kajti zavedati se mora vsak, da ni mogoče nobeno kolebanje, kadar je postavljena fronta. Ali na tej ali na oni fronti, ker prvo, kar je zapisano smrti, je to, kar se je izgubilo v medfrontni prostor.

Ni zato več časa in mesta za nepotrebno obotavljanje in kolebanje, temveč domovina kliče in treba je opustiti vse pomisleke in odzvati se njenemu klicu. Tako se glasi narodna zapoved, ki jo mora izpolniti vsak.

Velik pomen balkanske konference

Govor predsednika turške vlade — Balkanski pakt — Vprašanje carinske unije na Balkanu

Carigrad, 21. oktobra. AA. Po otvoritvi balkanske konference je povzel besedo predsednik turške vlade Izmet Paša, ki je med drugim dejal:

Ko ste se lani prvič sestali v Atenah, da zbližate balkanske narode, je bilo Vaše početje smelo. Sedaj smo srečni, ker lahko ugotovimo, da je Vaše delo napredovalo. Medsebojna soglasnost držav je glede na sedanji položaj na svetu nujno potrebna. Mir in smotreno sodelovanje med narodi, to je cilj zunanje politike turške republike. **Dobra sloga in medbalkanska solidarnost pa predpostavljata popolno enakost med balkanskimi državami.** Prepričan sem, da bo Vaše delo podprlo zbližanje, ki ga vsi želimo. Zato izrekam iskrene želje, da bi Vaše delo bilo kronano s končnim uspehom.

Carigrad, 21. oktobra. AA. Po plenarni seji, s katero je bila otvorjena balkanska konferenca, so bile seje raznih odborov. **Odbor za načrt o balkanskem paktu je imel dolgotrajno razpravo. Sodijo, da bo ta načrt soglasno sprejet.**

Gospodarski odbor je sprejel predlog turške delegacije o ustanovitvi medbalkanske družbe za izvoz tobaka. Ostali odbori so razpravljali o ukrepih, ki naj pospešijo intelektualno in politično zbližanje balkanskih narodov.

London, 21. oktobra. AA. O priliki druge balkanske konference prinašajo »Times« uvodni članek, v katerem pravijo, da je turško-grški sporazum nesporno služil kot zgled drugim balkanskim državam. Med temi državami obstoja še vedno neka razdvojenost, vendar kažejo gotovi znaki, da bo grško-turški sporazum ter zbližanje med balkanskimi narodi prinesel boljšo bodočnost novi generaciji. Nato pravi list, da so težke izkušnje primorale narode bližnjega vzhoda, da uvidijo, **da so njihovi politični spori manj važni kakor skupni gospodarski interesi, kar bo vplivalo pomirljivo tako na politični kakor gospodarski položaj.** Na koncu pravi list, da ima konferenca velik vzgojen pomen.

Pariz, 21. oktobra. AA. »Ordre« se bavi z drugo balkansko konferenco ter z gospodarskim zbližanjem **in možnostjo carinske unije med balkanskimi narodi.** Pravi, da bi srečni rezultati konference ugodno vplivali predvsem na gospodarskem polju ter doprinesli k ublažitvi gospodarske krize.

Nov val revizijonizma v Italiji

Po kaj pojde Grandi v Berlin — »Benito Mussolini edini pravi in velik miroljub«

Rim, 21. oktobra. n. Vsi fašistovski listi pripisujejo Grandijevemu potu v Berlin velik pomen, čeprav ne prikrivajo, da tudi ta sestanek ne more doprinesti čudežev. »Tribuna« se nadeja, da bo z njim okrepljen mir v Evropi in ustvarjena baza za intimnejše sodelovanje Nemčije in Italije. To sodelovanje se more razširiti tudi na vse ostale države, ker se more mednarodna solidarnost utrditi v interesu splošnega miru.

Tajnik fašistične stranke Giurati je imel v Perugi predavanje, v katerem se je zavzemal za pacifiste in zahteval, da se ustvari podlaga za trajen mir med narodi. Pri tem je kritiziral razne protifašistovske teorije. Dejal je, da so vse dosedanje metode za ohranitev miru nepopolne. Razni mednarodni spori se skušajo reševati z direktnimi dogovori, ki pa se zaključujejo z arbitražo. Vsa važnejša in delikatnejša vprašanja so ostala nerešena in se ne more najti razsodišča. Te pomanjkljivosti se posebno opažajo, kadar gre za interese velesil. Diplomacija se poslužuje lepih besed in govori se o pacifizmu, pri tem pa se vse oborožuje. Mi fašisti smo najiskrenejši. Mi pravimo, da je zadnji čas, da se prestane s konvencijonalnimi lažmi. Treba je, da se sestanemo za zeleno mizo in da popravimo napake, ki so bile storjene pri zadnjih mednarodnih dogovorih. To so nazori mojega šefa in zato trdim, da je edini in pravi veliki miroljub Benito Mussolini.

Fašistični listi zadnje čase neprestano zahtevajo revizijo mirovnih dogovorov in se radi tega Grandijeva pot v Berlin v nemških nacijonalnističnih krogih še bolj z interesom pozdravlja.

Vprašanje demisije podkancelarja dr. Schobra

Krščanski socialci za demisijo, Velenemci proti — Za dr. Burescha vprašanje še ni aktualno

Dunaj, 21. oktobra. d. Danes popoldne se je vršilo posvetovanje krščansko-socialnega kluba o demisiji zunanjega ministra dr. Schobra, ki jo z vseh strani zahtevajo.

Pri razgovorih je prišlo do izraza splošno mnenje, da nikakor ne gre, da bi dr. Schober še dalje ostal zunanji minister. Proti temu govore razni, zlasti zunanje-politični razlogi.

Navzlic temu pa se načelstvo stranke v tej stvari ni moglo končnoveljavno odločiti, posebno, ker Velenemci odklanjajo Schobrovo demisijo. Vršilo se je namreč tudi posvetovanje velenemškega kluba in Velenemci so izjavili, da bi se velenemški klub, če dr. Schober odstopi, moral z njim solidarizirati in poklicati iz vlade tudi svojega zastopnika dr. Schürfa. Temu pa bi seveda sledil tudi izstop Velenemcev iz vladne koalicije. Velenemci so se o položaju posvetovali tudi z državnim kancelarjem dr. Bureschem, ki je ob koncu razgovora izjavil, da sprememba v zunanjem ministrstvu za sedaj še ni akutna.

Odkritja o delovanju makedonstvujuščih

»Petit Parisien« nadaljuje svojo anketo — Pogodba med Mihajlovim in neko veliko evropsko silo

Pariz, 21. oktobra. AA. »Petit Parisien« nadaljuje vrsto člankov izpod peresa Alberta Londresa, ki v današnji številki opisuje osebnost Mihajlova. Londres pravi, da bi bil Mihajlov že davno ubit, da ni imel toliko sreče. Toda ušel ne bo, pravi Londres, kajti nemogoče je, da ne bi bil ubit. Nato opisuje umor Stambulijskega, ki je spoštoval neuillijsko pogodbo in stremel za ujedinjenjem Bolgarije z Jugoslavijo. Dalje piše Londres, da nekateri Bolgari trdijo, da so glavo Stambulijskega nesli v Sofijo z namenom, da jo pokažejo kralju. Nato trdi članek, da je Mihajlov spremenil taktiko borbe in da organizira namesto čet trojke. **Londres je celo izvedel, da obstoji prava pogodba med Mihajlovim in neko veliko evropsko silo.** Pogodbo obe stranki točno in redno izpolnjujeta. Tako je vlada s prekrižanimi rokami gledala in pustila Mihajlova, da diktira zakone, da sodi in da določa ljudstvu davke. Londres zaključuje članek s trditvijo, da Mihajlov brez usmiljenja trebi vrste svojih nasprotnikov protogerovistov.

Avstrija uvede monopol na uvoz žita

Dunaj, 21. oktobra. n. V parlamentarnih krogih se govori, da namerava vlada ponovno uvesti monopol na uvoz žita in mesa.

V aprilu nove volitve v Franciji

Pariz, 21. oktobra. AA. »Matin« prinaša vest, da se bodo parlamentarne volitve v Franciji vršile 17. in 25. aprila prihodnje leto.

Dunajski sadni trg

Dunaj, 21. oktobra. d. Na današnji sadni trg je prišlo 2 vagona jugoslovanskega grozdja, 7 vagonov madjarskega in 2 vagona bolgarskega grozdja.

Iz preteklosti atentatorja Matuške

Budimpešta, 21. oktobra. n. »Az Est« prinaša mnogo podrobnosti iz dobe, ko je bil Matuška še v službi rdečih v Budimpešti. Iz raznih listin se vidi, da je bil Matuška odličen član boljševiške strahovlade. Bil je političen delavec, ki je uradoval v poslopju parlamenta. Poznal je samo surovo nasilje. Na osnovi njegovih prepričanj in zapisnikov je bilo izvršenih mnogo smrtnih obsodb. Ko je komunistični režim propadel, je Matuška pobegnil, toda v Romuniji so ga ulovili in obsodili na smrt. Ko je ob izvršitvi smrtne obsodbe z ustrelitvijo stal v vrsti z mnogimi drugimi, je bil samo lažje ranjen in je kesneje mogel pobegniti.

Budimpešta, 21. oktobra. n. Tukajšnja policija je sedaj še bolj prepričana, da je moral Matuška imeti mnogo pomočnikov. Vsaj za atentat pri Bia Torbagy odločno trde, da je moral imeti neposredne ali posredne pomočnike.

Fuzije bank na Madjarskem

Budimpešta, 21. oktobra. n. »Pesti Naplo« piše, da se pričakuje v mesecu decembru velikih fuzij bank in to ne samo manjših, temveč

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 21. oktobra. d. Po jasni noči jutranji mraz; čez dan hladno vreme; na severu marsikje še padavine; koliko časa bo jasno vreme še trajalo, ni gotovo.

Nove sreske kandidature

V **Novem Sadu** sta do sedaj dve kandidaturi. Poleg kandidature advokata dr. Milana Sekulića je vložena tudi kandidaturo Mite Klicina.

V **zagrebškem** srezu sta potrjeni dve kandidaturi in sicer dr. Otona Gavrančića, advokata ter njegovega namestnika Vinka Pavlinića ter kandidatura Vida Gjureteka in njegovega namestnika Jurija Kovačića, načelnika občine v Markuševcu.

Minister dr. Avbo Hasanbegović kandidira za tuzlansko-kladanjski srez.

V **Konjicu** kandidira Salih Baljić.

Srezko sodišče v **Dugom selu** je potrdilo kandidaturi srezkega kandidata Milana Dobropoljca-Žmigavca in njegovega namestnika Stevana Nerandžića.

Srezko sodišče v **Gospiću** je potrdilo kandidaturi bivšega velikega župana Ise Bogdanovića, advokata iz Beograda.

V **Dardi** je potrjena srezka kandidatura Milorada Veselinovića, bivšega velikega župana.

Srezko sodišče v **Vranju** je potrdilo kandidatno listo Hadži-Todora Dimitrijevića in njegovega namestnika advokata Dušana Nešića. V tem srezu je to že druga kandidatna lista.

V **podrinskih srezih** so potrjene sedaj te kandidature: v pocerskem srezu dr. Ninka Perića, v mačvanskem Milivoja Isakovića, v radževskem prote Uroša Nedeljkovića.

V **samoborskem srezu** je potrjena kandidatura dr. Leušića.

Za srez **studenički** je potrjena kandidatura bivšega narodnega poslanca Branka Čordića in njegovega namestnika Jevrema Planojevića.

Za srez **tamnavski** je potrjena kandidatura kmetovalca Velisava Mijajlovića.

V **Kraljevem** je sodišče potrdilo za srez žički kandidaturo Laze Kuzmanovića, čegar namestnik je Izidor Živković predsednik vitanovačke občine.

Veličastna zadnja pot Saše Kneza

Ljubljana, 21. oktobra.

Tragična smrt, ki je končala mlado življenje Saše Kneza, ki je s svojim delom vzbudil vsemu narodu tako lepe nade, je globoko pretresla vso Ljubljano. Vse je samo govorilo o zgodnji smrti Saše Kneza ter sočustvovalo s težko izgubo, ki je zadela njegovo rodbino in vse njegove številne znance in prijatelje. Viden izraz tega sočustvovanja je bil tudi pogreb pokojnega Saše Kneza. Vsa Ljubljana se je zbrala ob njegovi zadnji poti, skoraj polnoštevilno pa so spremili člani našega gospodarstva svojega tovariša na njegovi zadnji poti. Na pogrebu so bili zastopani skoraj vsi uradi, vsa podjetja in cela vrsta korporacij. Kljub temu pa je bilo povsod vidno prisrčno sočustvovanje, kakor ga je deležen le mož, ki je v narodnem življenju s svojimi deli pokazal, da ljubi svoj narod.

*

Pogreb pokojnega Saše Kneza se je vršil danes ob 16. izpred glavnega kolodvora, kjer so blagoslovili krsto očetje frančiškani. Nato se je razvil veličasten sprevod po Masarykovi in Dunajski cesti. Na čelu je jezdilo 6 Sokolov jezdnega odseka. Za njimi so nesli 4 uslužbenci Knezovega podjetja 4 krasne vence. Uslužbenci Mestnega pogrebnega zavoda pa so nesli celo vrsto lepih vencev. Za žalno zastavo so korakali Sokoli v kroju. Sledil je voz cvetja in za njim voz z duhovščino. Nato pa je peljal gala mrtvaški voz, ki so ga vlekli trije pari vrancev, krsto z zemeljskimi ostanki pokojnika. Za sorodniki: ženo, vso strto, materjo in obema bratoma so šli zastopniki naše javnosti, med njimi divizijonar general Ilić, podban dr. Pirkmajer, župan dr. Puc, podžupan Jarc, predsednik odvetniške zbornice dr. Žirovnik, predsednik Splošne maloželezniške družbe dr. Fettich, predsednik Zbornice TOI Jelačin, predsednikov namestnik Ogrin, dalje dr. Pless, dr. Windischer, Oton Župančič, predsednik velesejma Bonač, vsi ljubljanski konzuli tujih držav, gospa Tavčar, predsednik Ljubljanske kreditne banke dr. Defranceschi, zastopnik OUZD dr. Bohinjec, korporativno vsi uslužbenci Knezovega podjetja in nepregledna množica ostalega občinstva. Ves žalni sprevod se je vršil ob gostem špalirju občinstva.

Na grobu se je od pokojnega Saše Kneza v imenu kluba rotarijcev z lepim govorom poslovil predsednik kluba dr. Janko **Žirovnik.**

*

Žalna seja ljubljanskih rotarijcev v dvorani Zbornice TOI

Pokojni Saša Knez je bil član ljubljanskega kluba rotarijcev. Ko se je v Sarajevu vršilo zborovanje jugoslovanskih rotarijcev, na katerem se je ustanovil jugoslovanski rotarijski distrikt in se je vršila slavnost izročitve charterske listine, sta ljubljanski in mariborski rotarijski klub poslala tja kot svojega delegata pokojnega g. Sašo Kneza. Pri tem njegovem poslanništvu pa ga je dohitela smrt.

Da počasti pokojnikov spomin, je ljubljanski rotarijski klub po pogrebu priredil v prostorih Zbornice TOI žalno sejo, ki jo je otvoril in ji predsedoval predsednik kluba dr. Janko **Žirovnik.**

Dr. Žirovnik je v svojem nagovoru dal izraza sožalju kluba nad tragično smrtjo odličnega njegovega člana g. Saše Kneza. Omenjal je pokojnikovo delo, njegovo idealno zanimanje za stremljenjge rotarijcev in njegove zasluge v dobrodelnosti.

Nato je poročal g. **Agnola,** ki je pokojnika spremljal na njegovi pot. Opisal je potek bolezni, ki se je tako nesrečno končala. Govorila sta še g. **Lorant** in g. dr. **Krejči** in omenjala, kako globoko sožalje in zanimanje je vzbudila med vsemi v Sarajevu navzočnimi člani rotarijskih klubov bolezen in smrt g. Kneza. Med boleznijo je g. Kneza posetil tudi admiral Prica. O stanju njegove bolezni se je dal sproti informirati tudi ban Drinske banovine v Sarajevu.

Ljubljanski rotarijski klub je prejel tudi kakih 10 sožalnih brzojavk od drugih rotarijskih jugoslovanskih klubov. Žalno sejo so navzoči zaključili s pietetnimi »slava«-klici pokojniku.

Plemeniti Saša Knez, večna Ti slava!

Letalo italijanskega ministra Balba pristalo v Ljubljani

Zaradi megle ni moglo pristati v Italiji -- Letalo je spremljalo italijanskega ministra za letalstvo generala Balba iz Budimpešte

Ljubljana, 21. oktobra.

Včeraj popoldne so Ljubljančani z zanimanjem opazovali tri velike vojaške avijone, ki so pluli zelo visoko nad Ljubljano proti jugu. Letala so kmalu izginila v megli in gostih oblakih, ki so se zbrali na tej strani neba. Po časopisnih poročilih o skupini letal italijanskega letalskega ministra Balba, ki je šel na letalsko konferenco v Bukarešto in ki se je vračal iz Budimpešte, so Ljubljančani ugibali, da so letala italijanska.

Po 17. uri je pa zopet brnel motor nekega letala nad Ljubljani. Eno izmed treh Balbovih letal se je vrnilo. Nekaj minut je krožilo nad Ljubljano, potem se je pa v lepem loku spustilo na vojaškem vežbališču pri Devici Mariji v Polju.

Spuščajoče se tuje letalo je opazil predsednik našega Aerokluba g. Rado **Hribar,** ki se je takoj odpeljal z avtomobilom na vežbališče. Iz letala je stopil italijanski letalski oficir poročnik **Colangeli** Cezar in njegov mehanik **Casarini** Jožef. G. Hribar je tujega letalca odpeljal v hotel »Union« in obvestil policijo in komando dravske divizije o dogodku.

Italijanskega poročnika so kmalu nato zaslišali organi naših policijskih in vojaških oblasti. Navzoč je bil tudi uradnik ljubljanskega italijanskega konzulata. Odšli so na vežbališče, kjer je mehanik Casarini stražil letalo. Preiskali so letalo in tuja letalca, nakar sta ta dva odšla v spremstvu italijanskega podkonzula v Union.

Poročnik Colangeli o svojem povratku

Poročnik Colangeli je izjavil, da je spremljal ministra Balba iz Budimpešte proti Italiji. Iz Budimpešte so odleteli ob 13'45. Nad teritorij naše države je dospel pri Sombathelu. Ob 16. sta bila z ostalima letaloma že nad Italijo. Tu se je Colangeli s svojim avijonom ločil od ostalih dveh letal in zašel v gosto meglo, v kateri je izgubil orijentacijo. Da bi prodrl meglo na slepo, je bilo preveč tvegano. Letalcema je med tem tudi pošel bencin. Nista mogla naprej in sklenila sta, da se vrneta in poiščeta najbližji pripraven teren za pristanek. Tako sta prišla zopet nad Ljubljano, kjer sta pristala. Ob pristanku sta imela le še za nekaj minut bencina.

Vojaški avijon poročnika Colangela, ki je pristal v Ljubljani, je vrste Fiat. Je bombardacijsko letalo z označbo B. R. 2. Konjskih sil ima okoli 900. Potne liste imata letalca v redu. Ko bodo uredili vse pri takih zasilnih pristankih potrebne formalnosti z našimi vojaškimi oblastmi, bosta letalca nadaljevala pot v Italijo. Potrebujeta tudi 1000 kg bencina, kajti njun avijon ga požre toliko pri 2 in pol urnem letu.

Rojaki, Jugoslovani!

Nastopa čas, ko bo treba našim rojakom emigrantom priskočiti s podvojenimi močmi na pomoč. Zima in brezposelnost, ki povzročata neizprosno bedo in druge zle posledice, zahtevajo od nas resnega razmišljanja in požrtvovalnejšega dela. Treba je hitre in vsestranske pomoči, združiti vse sile v obširno akcijo. Naša dolžnost je, pomagati bednim, lačnim, golim in bosim, da jih nasitimo, oblečemo in tolažimo. Pokažimo svojo ljubezen do naroda in domovine z največjo požrtvovalnostjo ter dajmo bratu kos svojega kruha, odvišno obleko, povabimo ga k topli peči, ako zmrzuje v dežju in snegu.

V tri smeri gre naša podporna akcija. Preskrbeti rojakom, ki so morali zapustiti rodno grudo, hrano, obleko in prenočišče. Mnogo jih je že danes brez zaslužka, mnogim pa ga bo še odvzela bližajoča se zima. Ali naj ostanejo na cesti v počasnem hiranju in umiranju, brez domačega toplega krova, pod katerega bi se zatekli? Ali naj pritisnemo sami sebi na čelo pečat sramote in prokletstva, ki ga bodo izrekli nad nami naši bratje-trpini?

Prosimo in pričakujemo Vaše pomoči pri našem delu. Naš klic velja našim rojakom, kakor tudi vsem Jugoslovanom dobrega srca. Ne zavračajte naših prošenj, ko bodemo potrkali na Vaša vrata in srca. Vsak najmanjši dar bo dobrodošel.

Mnogo Vas je, ki bi lahko in radi žrtvovali zajtrk, kosilo ali večerjo. Kjer jedo pri mizi dva ali trije, bo prostora še za tretjega ali četrtega. Nihče ne prosi preveč, samo toliko, da si ohrani življenje, kajti njegovo upanje je še vedno veliko.

Koliko jih je, ki bi lahko žrtvovali en ali drug kos obleke, katera razpada po kotih. Ne bodite brezbrižni. Posvetite nekaj trenutkov tudi revežem, poglejte okrog sebe in našli bodete kar boste lahko pogrešali, kar boste lahko darcvali.

Za zimo, ki prihaja, moramo postaviti zavetišče — prenočišče, ki bo skromno kakor so naše razmere, toda nudilo bo varno zavetje. Uspeh tega dela pa ne zavisi samo od naše dobre volje, požrtvovalnosti in dela, ampak pred vsem od naših rojakov in prijateljev, ki naj nas vsestransko podprejo. Vsak prispevek, kakor tudi perilo, obleke, odeje itd., sporočite na naš naslov. Za vse Vam bomo hvaležni, kar bo prišlo iz iskrenih src. Tako razume emigrantska mladina svojo nalogo, tako hoče vršiti svojo dolžnost do naroda, da ga ohrani za oni trenotek, ki mora priti.

Odbor prosvetnega društva »Tabor« v Ljubljani.

Pri boleznih žolca in jeter, žolčnih kamnih, zlatici uravna naravna **»Franz Josefova« grenčica** prebavo na naravnost popoln način. Izkušnje na klinikah potrjujejo, da učinkuje domače zdravljenje s **»Franz Josefovo« vodo** posebno dobro, če jo mešamo s toplo vodo in izpijemo zjutraj na tešč želodec. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 471

Ljubljanski bolničarji v vrstah Narodne strokovne zveze

Bolničarji ljubljanskih bolnic in umobolnic so imeli dne 15. t. m. občni zbor svojega društva, katerega se je udeležilo skoro vse članstvo, kar se zgodi redko v društvih. Občnega zbora se je udeležil tudi tajnik Narodno strokovne zveze g. Kravos, ki je na občnem zboru poročal o nujni potrebi združitve vseh narodnih strokovnih društev v eno močno enoto. Po njegovem referatu je dal društveni predsednik g. Viktor Rožanc na glasovanje predlog o vstopu v Narodno strokovno zvezo in je bil predlog soglasno in z navdušenjem sprejet. Društvena pravila so se primerno spremenila in je društvo premenilo tudi naziv. Iz »Društva bolničarjev Dravske banovine« je nastalo **»Društvo bolničarjev Narodno strokovne zveze«** in se je s tem dalo povdarka, da tvori društvo celoto z NSZ. Na občnem zboru se je volil tudi nov odbor, kateremu stoji na čelu dosedanji agilni predsednik g. Viktor Rožanc. Občni zbor je nadvse lepo uspel in pokazal, da so vsi naši bolničarji in bolničarke v narodnem taboru. Društvu želimo v svojem prizadevanju obilo uspeha.

Učiteljsko zborovanje za srez Kamnik

JUU za srez Kamnik je zborovalo v tem mes. v Domžalah z nad 85% udeležbo. Včlanjeno je skoraj vse učiteljstvo v tej sreski sekciji, a vendar je še par suhih vej na tem stanovskem deblu, a tudi te zazelene prej ali slej v skupnem stanovskem delu za svoje vzore in narodno prosveto.

Predaval je zelo živahno in zanimivo telovadni učitelj-strokovnjak Ivan Lavrenčič iz Maribora o svojem predmetu in je podal tudi s krasno živo učno sliko mnogo strokovnjaških smernic z deškim telovadnim nastopom ter dokazal, da spravi spreten učitelj telovadbo v sklad z otroškim življenjem in človeškim zdravjem, ki je naše največje bogastvo. Predavatelju je bilo učiteljstvo hvaležno za ta lepi metodični nastop v poučevanju moderne in zdravstvene šolske telovadbe.

Predsednikova, tajnikova in blagajnikova poročila so bila zelo skrbno in točno zamišljena, da so dovedla ves učiteljski zbor do glasnih priznanj in pohval svojim marljivim funkcijonarjem.

Po daljših debatah o internih stanovskih zadevah so zborovalci soglasno izvolili prejšni društveni odbor in ga popolnili po novih zahtevah društvenih pravil. Pozneje se je društveni odbor konstituiral kakor sledi: predsednik Arrigler Anton, podpredsenik Primožič Ivan, tajnica Ušeničnik Gizela, blagajnik Cenčič Julij in odborniki Rupnik Marija, Hrovat Ivo, Mayer Julij, Šubert Štefka, Stenovec Ivan in Horn Pero. Društveno nadzorstvo tvorijo: predsednik Urbančič Alojzij, namestnik Koman Maks, tajnica Pfeifer Marija, odbornika Krištof Anton in Ostanek Franc.

Zborovalci so naročili blagajniku izplačati 1000 Din prispevka za Učiteljski dom v Ljubljani za l. 1930/31. Našemu učiteljstvu želimo najlepše vspehe pri njegovem nacijonalnem delu.

Premestitve srednješolskih profesorjev

Ljubljana, 21. okt.

Ministrstvo prosvete je premestilo dr. Pavla **Brežnika,** profesorja I. moške realne gimnazije v Beogradu na I. realno gimnazijo v Ljubljani, **Stoparja** Frana, profesorja realne gimnazije v Kranju na II. realno gimnazijo v Ljubljani, **Pahajnar** Vlasto, suplentko realne gimnazije v Novem mestu na realno gimnazijo v Kočevje, **Capudra** Franca, suplenta realne gimnazije v Kočevju na realno gimnazijo v Novo mesto, **Kocijana** Andreja, suplenta realne gimnazije v Kočevju na realno gimnazijo v Mursko Soboto, **Malija** Albina, suplenta na realni gimnaziji v Ptuju na realno gimnazijo v Mursko Soboto, **Jemca** Valentina, suplenta klasične gimnazije v Mariboru na realno gimnazijo v Mariboru, **Žigan-Jankovič** Darinko, suplentko I. državne realne gimnazije v Ljubljani na realno gimnazijo v Čačak, **Petelina** Stanka, suplenta I. realne gimnazije v Ljubljani na realno gimnazijo v Novem mestu, **Gračenauerja** Franca, profesorja moške realne gimnazije v Skoplju na III. realno gimnazijo v Ljubljano, **Žimbreka** Ladislava, suplenta III. realne gimnazije v Ljubljani na klasično gimnazijo v Mariboru, **Premru** Mileno, suplentko III. realne gimnazje v Ljubljani na realno gimnazijo v Kranju, **Vimpolška** Slavka, profesorja realne gimnazije v Leskovcu na klasično gimnazijo v Ljubljani, **Ambrožiča** Franca, profesorja realne gimnazije v Kočevju na realno gimnazijo v Kranju, **Džuka** Avgusta, kotraktualnega suplenta realne gimnazije v Požarevcu na realno gimnazijo v Kočevju. Na III. realno gimnazijo v Ljubljani je dodeljen na službo prfesorja dr. Jože **Lavrenčič** z II. državne realne gimnazije v Ljubljani. Na državno žensko učiteljišče v Mariboru je dodeljena na službo učiteljica glasbe na II. državni dekliški meščanski šoli v Mariboru **Zacherl** Minka.

Škocijan

Seja občinskega odbora. V nedeljo se je vršila seja občinske uprave. Sejo je otvoril župan g. Ivan Globevnik. Prvič po treh letih se je zopet sestalo vseh 24 občinskeh svetovalcev in odbornikov. Po kratkem, jedrnatem govoru je župan takoj prešel na dnevni red: Pri volitvi za krajevni šolski odbor Škocijan so bili predlagani sledeči odborniki: Barborič Anton iz Savinka, Hočevar Anton iz Stare vasi, Rupar Janez iz Vrha pri Škocijanu. Predlog je bil soglasno sprejet. V krajevni šolski odbor Zameško je bil izvoljen odbornik Selak Ivan iz Dobrove; v krajevni šolski odbor Telče so bili izvoljeni odborniki: Mrgole Janez, Jamšek Miha, Rak Janez. Za občinskega blagajnika se izvoli Novšak Ivan iz Škocijana. Za revizorja sta bila predlagana in odobrena Selak Ivan in Rupar Ivan. Za posredovalni urad Novšak Ivan in Dimc iz Zloganj. Za stavbeni odbor sledeča: Ivan Selak in Mrgole Janez iz Telč. Janezu Drmožu iz Gornje Brezovice se ne nasprotuje podelitev zidarske koncesije.

Trk dveh motorjev. G. Štrubel iz Krškega se je v nedeljo pripeljal v Škocijan. Pri gostilni g. Globevnika je ustavil »Ariel« motor. Takoj za njim pa je pribrzel drugi motor s prikolico. Voznik, hoteč pokazati, kako dobro obvlada motor, je izpustil balanco in tako privozil do gostilne in se zadel v Štrublov motor. Karambol je bil precej močan in sreča v nesreči je bila, da se je sam motor v zadnjem trenutku zasukal na desno, sicer bi se popolnoma razbil. Obe vozili sta poškodovana, pa tudi nepreviden mu šoferju je raztrgalo hlače in precej neusmiljeno posnelo kožo na nogi.

Nepreviden pastir. Posestniku Tršinarju iz Stare vasi je v torek poginil vol. Pasel se je namreč v bližini detelje in pastirček se je zanj premalo brigal ker mu ni ubranil deteljne paše; Posledica je bila, da se je vol preobjedel in posestnik ima znatno škodo.

Clara Viebig:

Babja vas

4

Roman iz Eifela

»Ne prej,« je rekla naglo in ga vroče poljubila. »Tako hitro kot je le mogoče. Nekaj ti moram povedati,« — pričela je šepetati, toda njen šepet je bil vnet, vsaka beseda jasno poudarjena — »v šestem mesecu sem!«

»Za vraga!« Ušlo mu je proti volji — prišlo je tako nepričakovano. Pahnil jo je od sebe in dvignil roko, kot k udarcu. »Pojdi! Bog mi odpusti greh — ti nesreča!«

Začela je jokati.

Molče je stal poleg nje in potiskal klobuk z enega ušesa na drugega.

Na cesti je nemir pojanjal, tudi svetloba je izginila, vrata so se za srečneži zaprla. Nihče ni bil več zunaj, večina je sedela v gostilni. Zdaj se je čulo od tam razveseljevanje; do temnega kota za kadjo za deževnico se je izgubljal žvenket kozarcev in vriskanje.

Zvezde so izšle, vedno bolj so svetile v noč. Pričela je padati nočna rosa, čulo se je kako kaplja v živo mejo; vmes pa se je glasil pritajen jok. V zastrti, bledi in vendar prodirajoči svetlobi, ki se je uspiala z neba, je zagledal Lovrenc prvič jasno izkaženo postavo svojega dekleta.

Zaklel je in se umaknil, toda takoj nato je začel božati jokajoče dekle.

»Ne joči, Barbka,« je spregovoril dobrovoljno, danes je bil pač že tako mehko razpoložen. »Ne joči vendar tako, neumnica! Kar se je zgodilo, se je zgodilo, tu ne more nihče ničesar spremeniti. V nedeljo sta sv. Peter in Pavel, proščenje, pa naju bo oklical duhovni gospod enkrat za trikrat. On je na to že navajen, tudi drugi so že imeli smolo. Napravili bomo naglo poroko in potem« — popraskal se je za ušesi — »da, potem pa je dopust pri kraju. Bochumci imamo deset dni, oni iz Dortmunda in Steele tudi nimajo več. In točno moramo biti nazaj. Ne joči Barbka!«

Objel jo je čez pas; počasi sta stopala po stezi med živo mejo naprej.

Na desno vrtovi, na levo vrtovi. Sadna drevesa mole svoje veje čez gosto glogovje in grmovje divjih vrtnic; tu pa tam jih zamenjajo prepereli leseni plotovi, ki leže postrani in njihov duh po plesnobi se meša z vonjem grmov.

Kot dve senci se plazita zaljubljenca pod listnato streho, zavita v oblak belkastih sopar. Iz bližnje mlake na travniku se oglasi strastno ljubezensko reglanje žab; zdaj pa so utihnile tudi te. Nič se ne gane, zdi se kakor bi ne bilo nikjer živega bitja in vendar preveva vse neko nemo, toda živo hotenje v zgodnji poletni noči; neko toplo nepremagljivo hrepenenje.

Vedno gosteje pada rosa, srebrno se blesti na bilkah in njunih sklonjenih glavah. Kakor vlažen prt se ovija razgretih obrazov, vročih udov; trepetajoč se stisneta obe postavi tesno ena k drugi. Nato obstojita in se poljubujeta, v hrepeneči svetlobi zvezd navidez spojena v eno.

2

Možje iz Eifelschmitta niso imeli nikdar dosti časa; naglo so morali ljubiti, naglo so se morali ženiti. Dvakrat na leto — pozimi za božič, poleti za sv. Petra in Pavla — so prišli domov v tesno dolino Salme. Tukaj si niso mogli zaslužiti vsakdanjega kruha; zaslužek je majhen v Eifelu, revno vise njivice na pobočjih, dolge so zime, kratka poletja.

Bilo je kmalu po nemško-francoski vojni.* Razcvet renske železne industrije je zahteval mnogo delovnih moči.

Tako je izvabil nek potnik nekega Eifelschmittca iz domače vasi, vrnil se je na obisk domov z denarjem v žepu; zdaj so šli drugi za njim kot ovce za vodnikom. Oče, sin, mož, brat, vse se je izselilo na Westfalsko in globoko v rensko dolino, kjer so se drenjala industrijska mesta in s svojim nikoli nehajočim črnim dihanjem iz ogromnih dimnikov sopihala pod nebo. Zrak je bil gost od premogovega prahu, še čisti oblaki so postali sivi; večen dim prasketanje, brnenje, sopihanje in vzdihovanje parnih kotlov. Brez oddiha, brez počitka. Ponoči je drlo iz ogromnih stavb plamteče žarenje, ob pečeh so stali možje goli do pasu, vroči in črni od saj kot hudiči, ki razgrebajo peklenski ogenj.

* 1870/71.

Iskren prijatelj nas zapušča

Ljubljana, 21. oktobra.

Ni bila lahka naloga, ki je čakala na protojereja Dimitrija Jankovića, ko je pred 11 leti prišel v Ljubljano. Treba je bilo premagati razne predsodke, treba se je bilo vživeti v nove razmere in treba je bilo or-

ganizirati srbsko pravoslavno občino ter ji dati svetišče, da bo mogla vršiti svojo versko dolžnost. In še polno drugih nalog je bilo in kljub vsem zaprekam in težavam je mirno dovršil g. Dimitrije Janković vse te naloge. Pod njegovim vodstvom je dobro napredovala pravoslavna občina, in tudi nova lepa pravoslavna cerkev je po zaslugi protojereja Jankovića zagotovljena. Pri vsem tem lepem napredku pa ni nikdar prišlo niti do najmanjšega nesoglasja s katoliškimi krogi, kar je posebna zasluga nad vse finega takta protojereja Jankovića.

A kako bi tudi prišlo, saj se je prota Janković takoj vživel v vse naše kulturno in nacijonalno življenje in bil v vsem tako vzgleden Jugoslovan, da je bil vsak dan bolj naš. In to je tudi moral biti vsled svojega dobrega srca in svojega plemenitega značaja. Vedno je rad pomagal, vedno je s svojo prisrčnostjo osvajal. Zato pa si je tudi pridobil v vseh krogih iskrene in udane prijatelje in zato je za vso Ljubljano njegov odhod težka izguba. V najlepšem spominu bo ohranila proto Jankovića in njegovo narodno družino slovenska prestolnica in želje vsega prebivalstva ga spremljajo ob njegovem odhodu, da bi čista in neskaljena sreča lepšala dneve njegove zasluženega pokoja.

V slovo in zahvalo

Ker mi ni bilo mogoče ob odhodu iz bele Ljubljane posloviti se osebno od številnih mojih vernikov, prijateljev in znancev, se tem potom poslavljam od njih. Ko sem pred 11 leti prišel v Ljubljano kot vojaški duhovnik, sem si v samem začetku svojega službovanja pridobil tako širok krog iskrenih in odkritih prijateljev brez ozira na njih versko prepričanje, da sem bil presenečen. Vsi ti prijatelji so me ves čas mojega težkega službovanja podpirali kar mi je znatno olajšalo službovanje v prelepi Sloveniji. Vsem, ko so me v času mojega službovanja kakorkoli podpirali, kakor tudi vsem onim, ki so na mojo prošnjo darovali za novo pravoslavno cerkev v Ljubljani, se na tem mestu iskreno in toplo zahvaljujem.

Iz Slovenije odhajam težkega srca, ker sem za njo čutil bratsko ljubav. Božja volja zahteva, da se od Slovenije poslovim in jo zapustim. Zapuščam pa jo v zavesti, da sem svojo službo vršil v splošno zadovoljstvo Bogu, kralju in narodu v korist. Lepo Slovenijo ohranim do konca svojih dni v najlepšem spominu, kakor ohranim v trajnem spominu vse moje odkrite in iskrene prijatelje.

V svojem in v imenu svoje družine se poslavljam od vseh in kličem: zdravstvujte vsi, ki ostanete v prelepi Sloveniji, ohranite tudi naprej mir in bratsko slogo, v ljubezni in složnem delu nadaljujte delo Božje, jaz pa bom zato prinašal svoje molitve k Bogu.

Udani Vaš
protojerej Dimitrije Sv. Janković
višji vojni duhovnik v. p.

Veržej

Požar. V noči od nedelje na ponedeljek okrog polnoči je nenadoma začel goreti mlin posestnikov Babič & Senčar, ki leži tik ob Muri v Verženju. Prihitele so na pomoč požarne brambe iz okolice, ki pa niso mogle stopiti v akcijo, ker je bil mlin v enem samem plamenu in na kakšno reševanje sploh za misliti ni bilo, ker je voda le še povečavala plamen. Suh les, prepojen z oljem, ter kupi otrobov in lesena stavba so bili sami pospešitelji ognja. Zgorelo je vse, razen pogona, ki je daleč zunaj na Muri. Škoda je ogromna, saj znaša okrog 250.000 Din, ki je pa povečini krita z zavarovalnino. Zavarovano je bilo delno tudi žito. Kako je nastal ogenj, še ni pojasnjeno. Mlin ta dan ni obratoval in tudi ni bilo v njem nikogar, zato se sumi, da je bil ogenj podtaknjen od zločinske roke.

Iz Dravske banovine

d **Odhod avstrijskega generalnega konsula dr. Pleinerta.** Včeraj je oddal avstrijski generalni konzul dr. Pleinert svoje posle svojemu nasledniku in danes se po štiri in pol letnem bivanju poslovi od Ljubljane. Tekom svojega bivanja med nami si je g. generalni konzul dr. Pleinert s svojim taktnim, prijaznim in uslužnim postopanjem pridobil iskrene simpatije v vseh krogih našega mesta, ki ga bo vedno ohranilo v najlepšem spominu. To tem bolj ker tudi g. generalni konzul dr. Pleinert ni skrival svojih simpatij do naše dežele, kjer se je, kakor je sam rad povdarjal, čutil skoraj kot doma. Želimo g. generalnemu konzulu, da bi na novem službenem mestu doživel čim več uspehov in zadovoljstva. Novi avstrijski generalni konzul dr. Feliks Orsini-Rosenberg je, kakor omenjeno prevzel včeraj svoje posle.

d **Diplomski izpit** na filozofski fakulteti v Ljubljani so naredili v oktoberskem terminu 1931 ti-le kandidatje in kandidatinje: **Bajuk** Božidar (klasična filologija in zgodovina starega veka), **Deisinger** Ema (pedagogija in filozofija), **Exel** Silva (francoščina in primerjalna književnost), **Ingolič** Anton (slovenska književnost in slovenski jezik), **Kerne** Eleonora, (slovenska književnost in slovenski jezik), **Klasinc** Anton (klasična filologija in zgodovina starega veka), **Kos** Josip (francoščina in primerjevalna književnost), **Logar** Stanislav (zoologija in botanika), **Ocvirk** Anton (slovenska književnost in primerjevalna književnost), **Prevec** Silva (francoščina in primerjevalna književnost), **Stanek** Leopold (nemščina in primerjevalna književnost).

d **Velikodušen dar.** Soproga blagopokojnega odvetnika dr. Jerale ga. Albina je poklonila Sokolu, Gasilnemu društvu, mestnim revežem in godbi na pihala v Škofji Loki vsakemu po 500 Din, podružnici SPD pa 1000 Din. Dejanje plemenite darovateljice zasluži vso pohvalo.

d **Osrednji odbor SPD sporoča občinstvu,** da so odprte in oskrbovane sledeče koče in domovi: V Triglavskem pogorju: Erjavčeva koča na Vršiču in stara Aljaževa koča (neoskrbovana). V Karavankah: Spodnja koča na Golici (ob sobotah, nedeljah in praznikih ter dnevi pred prazniki. V Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, koča na Veliki planini in Dom na Krvavcu.

d **SPD Osrednji odbor** sporoča članstvu, da pisarna 22. in 23. t. m. ne bo poslovala radi selitve iz dosedanjih prostorov v palači Lj. kreditne banke v nove prostore v palači Saveza Grafičnih Radnika Jugoslavije na Masarikovi cesti nasproti glavnega kolodvora (poleg hotela Miklič).

d **Rekorden poset Ljubnika.** Kaj takega pa očak Ljubnik še ni doživel. V nedeljo, ko smo imeli krasen, solnčni dan so ljudje goro kar v procesijah naskakovali. Cenijo, da je bilo na Ljubniku vsega okoli 300 ljudi, med njimi precej Ljubljančanov. Mnogi izletniki so zašli, ker se niso držali markacij, ki so absolutno točne — samovoljna pota pa vedno varljiva. Na vrhu 1027 m visokega Ljubnika je bil pravi dirindaj. Koča ostrešje že ima. V sredo bodo nadaljevali z deli krovci in kleparji.

d **Smrt veleindustrijalca Lauricha.** V torek je po dolgi bolezni umrl v nekem sanatoriju v Gradcu 67-letni veleindustrijalec Lovrenc **Laurich** iz Slovenskih Konjic. Pokojnikovo truplo bo danes prepeljano preko Maribora v domači kraj, kjer bo jutri ob 16. položeno k večnemu počitku. Kokojnik je bil po rodu Slovenec Lavrič, po duši in srcu pa Nemec. S svojo veliko spretnostjo in marljivostjo je dvignil tovarno za usnje do velikega in daleč znanega podjetja. N. p. v. m.! Žalujočim sožalje!

d **Mestno avtopodjetje v Ptuju razpisuje mesto šoferja,** ki mora poleg splošnih pogojev biti izučen in izvežban mehaničar in ne star nad 35 let. Podrobnejše informacije se lahko vsak čas dobe pri mestni upravi v Ptuju. Prošnje je vlagati do najkasneje 31. oktobra t. l.

Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna **Jos. Reich.** 398-2

d **Znamenje časa.** Krajevni šolski odbor v Škofji Loki je razpisal mesto šolskega sluge. Prispelo je iz raznih krajev naše države 73 ponudb in bodo imeli gospodje nelahko izbiro. Najoddaljenejši prosilec je iz Skoplja.

d **Zopet korak naprej.** Z izumom učenjaka dr. Bräunlicha se je po dolgoletnih poizkusih posrečilo najti v sulforicinoleatu novo nadvse učinkovito sredstvo za odpravljanje zobnega kamna. Kakor je znano, se je odstranjeval zobni kamen doslej navadno mehaničnim potem, vendar se s tem ni mogla preprečiti njegova ponovna tvoritev. To zlo preprečí sedaj priljubljeni Sargov Kalodont, kateri vsebuje sulforicinoleat po dr. Bräunlichu. Z rednim negovanjem zob s Sargovim Kalodontom se kamen polagoma odstrani in prepreči tvoritev novih plasti brez vsake nevarnosti za občutljivo zobno sklenino. Sargov Kalodont izpolnjuje sedaj vse zahteve, katere stavi občinstvo in zdravniki na idealno sredstvo za negovanje zob.

d **Vremensko poročilo.** Včeraj je kazal v Ljubljani barometer 757·4, termometer 10, relativna vlaga 86%, tiho, oblačnost 10, dež (1·5 mm), v Mariboru je kazal barometer 757·2, termometer 8·4, relativna vlaga 90%, smer vetra NW6, oblačnost 10, dež (0·1 mm). Vsa opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani 14·3 (9·8), v Mariboru 12·6 (5·3), agrebu 14·2 (6·7), Beogradu 13·4 (5), Sarajevu (4·2), Skoplju 13·8 (0·8). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Ljubljana

Četrtek, 22. oktobra 1931: Kordula. Pravoslavni, 9. oktobra: Stefan M.

Nočno službo imata lekarni Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

*

■ **Odhod prote Jankovića.** Protorej Janković odpotuje v soboto 24. t. m. z vlakom ob 19.55.

■ **Jugoslovansko kemijsko društvo** obvešča, da bo predaval 23. t. m. g. ing. Fehre v kemični predavalnici realke, Vegova ulica 4, o temi »Kako požlahnujemo eksotična rastlinska vlakna«. Začetek ob 18. uri. Predavanje je vsem dostopno.

■ **MOTOH kava dnevno sveža!** Kličite telefon 2577! 1470

■ **Karambol dveh čolnov.** Alojzij Siard, trgovec z opeko in kurivom, stanujoč na Trnovskem pristanu 12, je prijavil policiji, da je okoli 3. zjutraj na Ljubljanici v bližini izliva Išce zadel s svojim motornim čolnom v čoln, natovorjen z opeko, tovarnarja Josipa Jelovška z Vrhnike. Jelovškov čoln se je takoj potopil. Siard je izpovedal, da je plul s praznim čolnom ob levem bregu navzgor proti Vrhniki, da je bila gosta megla in da je šele na par korakov razdalje opazil Jelovškov čoln, ki ga je vodil čolnar Matko Milavec. Milavec je, zaslišan, izpovedal, da je med vožnjo spal na čolnu, ker je star običaj čolnarjev, da podnevi tovorijo, ponoči pa spustijo natovorjeni čoln navzdol proti Ljubljani. Milavec je tudi izpovedal, da tipi njegov gospodar Jelovšek 8000 Din škode, da se je tudi on pogreznil v vodo in da se je komaj rešil s plavanjem. Pri tem pa mu je padla iz žepa v vodo listnica s 1020 Din gotovine.

■ **Prodajalka časopisov okradena.** Prodajalki časopisov Mariji Komitarjevi je ukradel neznan tat pred glavno pošto črno ročno torbico z 200 Din. Komitarjeva je pred glavno pošto sedela na stopnjicah in prodajala časopise. Ob tej priliki je položila zraven sebe torbico, ki jo je pogrešila okoli 15 ure.

■ **Nahrbtnik mu je ukradel.** Krovcu Dominiku Obidu iz Most je ukradel neznan tat nahrbtnik s krovskim orodjem v skupni vrednosti 400 Din. Nahrbtnik je Obid za četrt ure shranil za zid hiše št. 64 na Dunajski cesti in odšel v Hranilnično hišo na obisk k nekemu tovarišu. Med tem časom pa mu je tat izmaknil nahrbtnik.

■ **Dve ukradeni kolesi.** Parketarju Josipu Brlecu je bilo ukradeno iz veže neke gostilne v Kolodvorski ulici kolo »Gorec«, vredno 1000 Din. Organistu Francu Briceljnu je bilo ukradeno s stopnjišča I. nadstropja Miklavčeve hiše pred Škofijo kolo »Puch«, vredno 600 Din.

■ **Iz izložbenega okna ukraden fotoaparat.** Starinarju Hinku Severju je bil ukraden med 14 in 19. uro iz izložbenega okna na Starem trgu št. 34 fotografski aparat, vreden 350 Din, in moška srebrna ura, vredna 150 Din. Tatvine je osumljen neznan mladenič, star okoli 20 let, srednje suhljate postave, ki se je pred par dnevi zglasil pri Severju, da bi zamenjal svojo veliko nikelnasto uro z ukradeno srebrno.

Celje

* **Celje, kot ga še ne poznamo.** Pred izložbo fotografa g. Pelikana v Razlagovi ulici se gnetijo radovedneži, da si ogledujejo zanimive nove posnetke mesta Celja. Doslej nam je naše mesto znano po neštevilnih razglednicah in slikah, ki pa vsi pokažejo le mrtvo mesto, njegove ulice in hiše. To, kar pa je v vsakem mestu gotovo najvažnejše, njegove prebivalce, smo doslej stalno pogrešali na slikah. G. Pelikan pa je vzel kamero in šel na ulico in slikal ljudi tako, kakor se neprisiljeno kretajo po mestu, kakor delajo, se zabavajo, veselijo in živijo. Popolnoma drugo lice dobiva mesto s svojimi ljudmi. G. Pelikanu je na njegovem uspešnem in zanimivem delu zelo čestitati.

* **Kralj na Betajnovi v Mestnem gledališču.** Gostovanje ljubljanske drame v torek zvečer je bil velik uspeh. Publika je Ljubljančane nagradila z iskrenim aplavzom. Vsi izgovori o krizi in drugih težavah se izjalovijo ob tej predstavi, kajti dobro delo, dobro naštudirano in z dobrimi igralci najde vedno polno gledališče in hvaležno publiko. V prihodnjič pa se bo moralo strogo paziti na to, da ne bodo zamudniki vso prvo dejanje hodili na svoje prostore in motili ostalo občinstvo.

* **Smrtna kosa.** V Dražji vasi pri Konjicah je po kratki in težki bolezni umrl posestnik g. Ulčnik Ivan v starosti 76 let. Pogreb bo danes dopoldan. — V javni bolnici so dne 20. t. m. umrli 9-letna Kladnik Rozalija, hči malega posestnika iz Hodiš pri Slivnici, 54-letni Žumer Martin, kovaški pomočnik iz Javorja št. 12, 34-letna Vodeb Angela, gospodinja iz Rečice ob Savinji, 19-letni Luther Ludvik, trgovski pomočnik iz Laškega. Pokojnim blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Borza dela v Celju išče** 2 mesarja, po 1 hlapca h konjem, hlapca h govedu, kleparja, kolarja, sodarja, čevljarja, peka z osebno pravico, slikarja-pleskarja, 3 mizarske in 3 mesarske, 2 kovaška, po 1 kamnoseškega, krojaškega, fotografskega vajenca, 9 kmetskih dekel, 3 poljske delavke, 2 kuharici, 2 služkinji, po 1 likarico, šiviljo, natakarico, gostilniško služkinjo, sobarico in šiviljsko vajenko.

* **Uršin sejm.** Na včerajšnji sejem je prišlo pač mnogo prodajalcev, za to pa tem manj kupcev. Okoliško prebivalstvo dela še na poljih, denarja pa tudi ni preveč.

* **Vijolinski koncert Karla Rupla.** Glasbena Matica priredi v soboto 14. novembra v Celjskem domu koncert vijolinskega virtuoza g. Karla Rupla.

* **Mestni kino predvaja** danes in jutri nemi film iz letalskega življenja »Krila v plamenu«. V glavnih vlogah pes Ranger ter čuvena avijatika Jack Luden in William Humphrey.

* **Izguba.** Na sejmu je neka kmetica iz okolice izgubila denarnico z 170 Din. Verjetno pa je, da ji je nekdo izmaknil listnico. Sicer pa ni bilo preveč tatvin, ker je bilo le malu ljudi in ni bilo gneče, katero bi mogli žeparji izkoristiti.

* **Poskušal je, ali se kolo suče.** Na sejmov dan je hotel neki Martin K. na Glavnem trgu nekemu mesarju kolo odpeljati, pa so ga še pravočasno prijeli in zaprli. Na policiji je izpovedal, da ni hotel kolesa ukrasti, temveč da se je vsedel nanj le, da bi videl ali dobro teče. Pa mu ne bodo verjeli in ga bodo oddali sodišču.

Iz drugih banovin

Beograjski književnik Kašanin je zavrnil nagrado

Iz zadužbine Ilije Kolarca so nedavno v Beogradu razdelili 73.000 Din za najboljša književna dela, tiskana v samozaložbi. Po 6000 Din so dobili Niko Bartulović, Milan Bogdanović, Milan **Kašanin** in Gligorije Božović. Konkurza se je udeležilo 55 avtorjev z 78 deli. Pri ocenjevanje so razdelili udeležence konkurza v tri kategorije. Zaradi tega je nastalo veliko razburjenje med književniki, ki so prišli v »nižji« kategoriji. Najbolj nezadovoljen je bil s tako oceno znani književnik Milan **Kašanin,** katerega so dali v drugo kategorijo za njegov roman »Trokošuljnik«. Kašanin je izjavil, da se čuti kot književnik in kot človek zaradi te klasifikacije užaljenega. Klasifikacija udeležencev namreč ni bila določena v pogojih za natečaj. Ocenjevalci da so ocenjevali po profesorsko: ti si napisal odlično, ti dobro, ti zadostno itd. Ne gre za delo, temveč za pošteno načelo pri ocenjevanju. Denarju na ljubo svojih načel ne bom prelomil, je izjavil. Zahtevam, da se književna dela ocenjujejo po določenem načrtu in z odgovornostjo in sem razžaljen zaradi taksiranja in ne zaradi kritike mojega dela. Taksiranje je bilo namreč samovoljno in storjeno ne da bi udeležence natečaja o njem obvestili.

Poplave v Podrinju

Iz Šabca poročajo, da sta se gorski rečici Janja in Modran s pritoki razlili v noči od 16. na 17. t. m. čez bregove. Prestopile so tudi reke na desni strani Drine Jadar, Stipa in njuni pritoki. Več krajev v tem področju je poplavljenih. Na levi strani Drine so pod vodo Janja in sela Pučine, Glogovac, Petkovača in Čiperovine. Voda je prodrla tudi v Bijeljino in preplavila polovico mesta. Okoli 600 hiš je pod vodo. V Janji je voda zrušila 4 hiše. Ljudskih žrtev ni bilo. Živino so vso rešili. Škoda je velika, toda doslej še ni ocenjena. Družine iz ogroženih hiš v Bijeljini so namestili na varno po šolah. Železniški promet na progi Bijeljina—Ugljevik in na državni cesti Bijeljina—Zvornik ter na banovinski cesti Bijeljina—Brčko je ustavljen. Pri reševanju ljudi in živine v poplavljenih krajih je požrtvovalno pomagalo vojaštvo iz Bijeljine. — Iz Zgornjega Milanovca poročajo, da dežuje že več dni in da se je reka Dičina izlila iz korita in napravila veliko škodo po njivah in travnikih.

b **Beograjski volilci.** Okrožno sodišče v Beogradu je naposled potrdilo volilne imenike beograjske občine, v katerih je vpisanih 52.024 volilcev. Leta 1927 je imel Beograd 31.577 volilcev. Zanimivo je, da je v Beogradu manj volilcev kot v Zagrebu, čeprav je v Beogradu 50.000 prebivalcev več. Zagreb ima namreč okoli 55.000 volilcev.

b **Čudna nesreča beograjskega zdravnika.** V beograjsko bolnišnico se je pripeljal predvčerajšnjim mlad človek, ki je izjavil dežurnemu zdravniku, da je hudo ranjen z nožem v prsa in da se piše dr. Aleksander Šaca Vlajič. Vlajič, ki je star 31 let, se je v svojem stanovanju po nesreči sam ranil z nožem, kakor je izjavil. Njegovi prijatelji so pa povedali, da je bil zadnje dni močno potrt in se je baje nameraval usmrtiti, pa se je v poslednjem trenutku premislil in šel s hudo rano sam v bolnišnico.

b **14-letna morilka.** Pred tremi meseci je v Derventi zagonetno izginil Ivan Sirovina iz Ljebanovca. Šel je v gozd, od koder se ni več vrnil. Mislili so, da je utonil po nesreči v Savi. Oblastem pa je prišlo na uho, da je bil žrtev zločina in da je zločinec njegova 14-letna hči Marija. To so aretirali in naposled je deklica priznala, da je očeta s sekiro v gozdu ubila, ker je trpinčil celo družino. Očetovo truplo je mlada morilka zavlekla v goščavo in ga pokrila z vejami. Aretirali so tudi mater, ki je nekaj dni nato v zaporu umrla, 14-letno morilko Marijo so pa izročili sodišču v Banji Luki.

b **Tatvina slik v dalmatinskih cerkvah in samostanih.** V Splitu so aretirali Jeronima, brata Mate Miloša, pri katerem so našli Matovo pismo o neki Belinijevi Madoni iz 15. veka. Mate je dal bratu v pismu tudi navodilo, kako naj se slike polasti. Sliko naj bi izsekal. Za katero Madono gre, se ne ve. V Dalmaciji sta dve Madoni, ena je v Poljudskem samostanu pri Splitu, druga v cerkvi Sv. Lovra v Šibeniku. Miloš je najbrže ukradel tudi Ticijanovo sliko iz Kaštela Gomilice, ki je izginila leta 1923. Policija poizveduje, če je bil Miloš v zvezi z znanim tatom slovitega triptihona v Zagrebu Pjelikom.

b **Zanimiv proces.** Pred disciplinskim sodiščem beograjske občine je pričela razprava proti bivšemu šefu statističnega oddelka Dimitrije Anagnostiju in proti uradniku Ljubomiru Gačiču, ki sta obtožena številnih zlorab. Anagnosti je izdajal potrdila in članske izkaznice ljudem, ki za njih niso imeli nobene pravice, in to za manjšo takso kakor je predpisano. Tako je izdal nekemu Markoviču legitimacijo za trgovca, čeprav je bil samo trgovski pomočnik. Obtoženec trdi, da je vršil službo vedno v redu, neka priča je pa izjavila, da je obtožencu Marković plačal za »uslugo« 1500 Din.

Maribor

m **Proslava češkoslovaškega državnega praznika.** Jugoslovansko-češkoslovaška liga v Mariboru bo priredila v nedeljo, dne 25. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani pivovarne »Union« proslavo češkoslovaškega državnega praznika. Proslave se bodo udeležili tudi zastopnik konzulata ČSR v Ljubljani in predstavniki domačih oblasti. Sodelovala bo vojaška godba. Na sporedu so: pozdrav predsednika, solopetje prof. Ljudmile Vedralove, slavnostni govor publicista Božidarja Borka iz Ljubljane, deklamacije itd. Vstop prost.

m **Italijanski minister Italo Balbo nad Mariborom.** V torek krog 15. ure popoldne je na povratku iz Bukarešte in Budimpešte letel s svojim tromotornim aeroplanom preko Maribora v Rim italijanski minister za zrakoplovstvo Italo Balbo.

m **Občni zbor Mariborskega smučarskega kluba.** Mariborski smučarski klub bo imel svoj letošnji občni zbor v četrtek, dne 29. t. m. ob 20. uri v hotelu »Zamorec«.

m **Vložitev prijav za zgradarino.** Hišni posestniki se opozarjajo, da poteče rok za vlaganje davčnih prijav dne 31. t. m. Kdor ne vloži prijave ob pravem času, plača 3% osnovnega davka kot kazen.

m **Pred nakupom** ruma, slivovke, brinjevca, droženke, brandyja (konjaka), likerjev, špirita itd. obrnite se na tovarno **Jakob Perhavec,** Maribor, Gosposka ul. 9, tel. 25-80. 2280

m **Kinematografi.** Grajski kino: danes zadnjič »M«. Od jutri dalje se bo predvajal film »Rop Mone Lise«. Kino Union: do vključno petka »Če diplomati ljubijo«.

m **Trg v sredo.** Včerajšnji trg je bil založen bolj srednje. Bilo je 8 voz krompirja, čebule in zelja, 3 sadja, 2 suhe robe, 4 sena, 3 otave, 2 slame in krog 600 glav perutnine. Cene so bile v splošnem iste kakor v soboto. Podražile so se pa hruške in jabolka, ki se zadnje dni v velikih količinah izvažajo. Obilo je bilo grozdja. Prodajalo se je po 3 do 4 Din kg. Seno je stalo 80 do 90 Din, otava 72 do 76 Din, slama pa 65 do 70 Din 100 kg.

m **Za brezposelne.** Borza dela nudi zaposlitev večjemu številu: hlapcev, pastirjev, viničarjev, poljskim delavcem, kotlarjem, čevljarjem, krojačem, mlinarjem, ključavničarjem, navadnim delavcem, raznim obrtnim vajencem, kmečkim deklam, gospodinjam, pletiljam, šiviljam, natakaricam, kuharicam, varuškam, sobaricam, postrežnicam ter številnim vajenkam.

m **Iz sportnega življenja.** ISSK Maribor in SK Rapid bosta v nedeljo, dne 25. t. m. odigrala na Rapidovem igrišču prijateljsko nogometno tekmo, ki bo posebna sportna atrakcija. Obenem bo SK Rapid priredil istega dne lahkoatletsko tekmovanje v troboju za klubovo prvenstvo, dne 8. novembra pa peteroboj za prvenstvo Maribora. Prav tako dne 8. novembra bo gostovalo v Mariboru tudi odlično moštvo zagrebškega Haška. Odigralo bo prijateljsko nogometno tekmo s GSSK Mariborom.

m **Živ rjavi jastreb.** Gačitelj Ziringer v Strossmayerjevi ul. 6 ima živega rjavega jastreba, ki je bil ujet pri Ivanjcu na Hrvaškem. Ptica, ki živi sicer le na Španskem, v Afriki in na ostalem jugu Sredozemskega morja, je visoka 1·20 m, z razprtima perotnicama pa meri 2·60 m. G. Ziringer bo redil ptico še 14 dni, nakar jo bo nagačil. Redko priliko lahko izrabi tudi šolska mladina, ki si jo more ogledati brezplačno.

m **Padanje konj na Državnem mostu.** Na Državnem mostu je na gladkih tleh padlo že več konj; v torek so padli skoraj zaporedoma štirje. Dočim so trije sami ustali, so morali četrtega dvigniti in odvesti gasilci. Bilo bi potrebno, da bi se tu nekaj ukrenilo v varstvo vprežne živine.

m **Nesreče.** V Račah se je včeraj 46letna kmetica Julijana Tafernerjeva tako nevarno urezala s koso po levi roki, da je morala v bolnišnico. — Železniški delavec Ivan Četin si je včeraj pri delu zlomil desno nogo pod kolenom. — V Židovski ulici št. 11 stanujoča 75letna zasebnica Elizabeta Glušičeva je včeraj po nesreči padla in si nalomila desno nogo. — Pri zapiranju vrat tovornega vagona si je zmečkal včeraj dlan desne roke izvoznik Alfred Halberk. Prvo pomoč so mu nudili na reševalni postaji.

m **Nezgoda pri delu.** V torek krog poldneva je 37letni pomožni delavec Jurij Rafolt nakladal železje na voz. Pri tem mu je padel težak kos na nogo in mu jo tako poškodoval, da je moral v bolnišnico.

m **Izsledeno ukradeno kolo.** Orožniki iz Svetega Lenarta v Slovenskih goricah so v ponedeljek aretirali Kolomana Bratca, ki se je vozil na kolesu sumljivega izvora. Pri nadaljni preiskavi so ugotovili, da je bilo kolo pretekli teden ukradeno posestniku Ketišu na mariborskem sejmišču. Bratec je bil izročen sodišču.

m **Aretacija begunca.** V torek popoldne je tukajšnja policija aretirala 26letnega Andreja Perkoviča, rodom iz Češkoslovaške. Prijela ga je radi suma prevare in ker ga iz Subotice zasledujejo tudi radi pobega od vojakov. Izročen je bil sodišču.

m **Aretacija.** Aretirana je bila v torek 60-letna perica Ivana B. radi suma tatvine. Ovadila jo je oskrbnica nekega javnega stranišča, kateri je v odsotnosti baje ukradla 3130 Din. Aretirana dejanje taji, vendar govore razne okolnosti v njeno škodo. Izročena bo sodišču.

m **Tretja tatvina mleka.** V torek zjutraj je pretkani, doslej še neznani tat, ki se je specializiral za krajo mleka, izvršil že tretjo umetnijo v teku enega tedna. V veži neke hiše v Maistrovi ulici je izmaknil posestniku Josipu Reismanu iz Dolnje Počehove vrč s 4 litri mleka. Reisman je oškodovan za 120 Din.

m **Izpred sodišča.** Pred tukajšnjim kazenskim senatom se je včeraj zagovarjal kmečki sin Josip Kureš iz Hajdine pri Ptuju, ker je letos, ko je bil na vojaškem dopustu za Veliko noč, v nekem prepiru z bajonetom zabodel v trebuh kmečkega fanta Maruška in ga tako nevarno ranil, da je ležal več tednov v bolnišnici. Sodišče je upoštevalo, da je Kureš ravnal deloma v silobranu in da ni imel namena nasprotnika nevarno poškodovati in ga je zato obsodilo le na 5 mesecev strogega zapora.

Del Podpeči pogorelo do tal

Požrtvovalni orožniki so s pomočjo vaščanov in gasilcev požar omejili, da ni pogorela cela vas

Kar se je dalo še rešiti

Ljubljana, 21. oktobra.

Sinoči je krvavo zažarelo nebo na jugu. Ljubljančani so postajali na ulicah in zrli proti svitu, ki je vse navdajal z grozo, oznanjajoč veliko požarno katastrofo. Zategnjeno so tulile tam z juga in zapada tudi tovarniške sirene. Kje gori, je šlo od ust do ust. V Podpeči gori, se je kmalu razvedelo. Vsa vas je v plamenih! Ljubljanskih gasilcev niso še poklicali na pomoč! Torej ne bo tako hudo... Okoli 20. ure je ognjeni svit zamrl... Toda, kako zvedeti, kaj je gorelo. Vas je oddaljena od Ljubljane okoli 10 km, kar ni mnogo dandanes, in vendar ne moreš izvedeti nič natančnega, ugibanja je pa dandanes po časopisih več kot preveč.

Pogled na pogorišče v Podpeči

Podpeč, 21. oktobra.

Na podpeškem pogorišču

Možje, fantje, žene in otroci postajajo okoli pogorišča. Kdo so pogorelci? Vsi začno naštevati. Pogoreli so posestniki Ivan **Jarc,** ki ima hišno številko 6, Tone **Gruden** na številki 7 in **Šušteršič** Jakob, številka 5. Naštevajo, koliko je bilo hlevov, koliko skednjev in podov, mlatilnic, krme itd. Še bolj važno pa je, kdo je požigalec. Jarčeva mati pripoveduje, kako je kmalu po 9. uri zvečer nekdo butnil na vrata hiše, ki so bila zaprta. Doma so robkali koruzo.

Gori! Pojdite gasit!

je neznanec zakričal in je izginil. Nemara je bil to požigalec. Podpečki fantje pa pripovedujejo o sumljivem možakarju z brado, ki se je pol ure pred izbruhom požara potikal po vasi. Ko so ga pozdravili, ni odzdravil. Strašno sumljiv je bil videti. Morda je bil to požigalec.

Jarčeva mati je na klic vendar odprla vrata. Med Grudnovim in Jarčevim kozolcem, ki sta stala na oni strani ceste, so že švigali plameni. Na mah so bila vsa poslopja na levi in desni od teh kozolcev v plamenih. Skozi Podpeč drži cesta in na obeh straneh so hiše in gospodarska poslopja.

Šest objektov je pogorelo do tal

2 kozolca, 2 skednja, 1 hiša in 1 hlev, vse to je pogorelo do tal. Ogenj se je do besede širil kot blisk. Ognjeni zublji in sirene s Kobitove, Pristavčeve, Petričeve, Švigljeve in Galetove parne žage v okolici so priklicale gasilce iz Verda, Borovnice, Brega, Kamnika, Preserja, Jezera, Notranjih Goric in celo iz Ljubljane. Barjanski in gasilci za severni del mesta so hiteli z motorkama na pomoč. Prvi so začeli gasiti seveda domači gasilci pod vodstvom načelnika Ivana Roglja in orožniškega narednika komandirja orožniške postaje v Podpeči Franca **Novačana,** ki je prav za prav s svojo požrtvovalnostjo in prisebnostjo preprečil veliko požarno katastrofo, da ni pogorela vsa vas, ki ima okoli 40 hiš. Pri tem sta mu pomagala tudi orožniška kaplarja **Sluga** Ivan in **Jesenovec** Stanislav. Pet motornih brizgalen je gasilo z vodo iz mimo vasi tekočega potoka Podpeškega grabna. Novačan je preprečil s pomočjo Jarca in njegovega sina, da se ni vnel velik Jarčev hlev, kar bi povzročilo katastrofo. Zlepa je pridobil vaščane, ki so skoro izgubili glavo, da so nosili vodo, otepali slamo s sosednih kozolcev, ki se je že vnela. Tako se jim je posrečilo požar omejiti.

Okoli 300.000 Din škode — Zavarovalnina 182.000 Din

Posestniku **Jarcu** je pogorel skedenj, kozolec, hišo mu je plamen od strani oblizal in jo poškodoval, zgorelo je tudi 18 voz sena, 4 prazni vozovi, mlatilnica, slamoreznica, čistilnica, kosilnica, sani, poljsko orodje in gepel. Škode trpi 120.000 Din, zavarovan je pa bil za 132.000 Din.

Posestniku **Grudnu** je pogorel kozolec, pod, hlev, 30 voz sena, 2 prazna voza, slamoreznica, čistilnica, kosilnica, sani, neomlačen fižol, nekaj ajde in drv. Škode ima okoli 90.000 Din, zavarovan je pa samo za 20.000 Din.

Posestniku **Šušteršiču** je zgorela hiša, kozolec, 30.000 kg mrve, 2 vozička, poljsko orodje. Škode je okoli 80.000 Din, zavarovan je pa bil samo za 30.000 Din.

Usodni 20. oktober za Grudna

Vsi pogoreli objekti so bili stari in razen Jarčevega skednja, kriti s slamo. To so bili tudi edini objekti v vasi, ki so bili še pokriti s slamo. Najbolj prizadet je pa posestnik **Gruden,** ki je pred dnevi dobil poročilo, da mu je zavarovalnina podaljšana do 20. t. m., ker ni plačal polic, če do tega dne plača pristojbine. In ravno 20. t. m. mu je pogorelo, tako da sam Bog ve, če bo sploh kaj dobil. Drugače so pogorelci večji, najbolj trdni posestniki v vasi.

Enkrat bo vse to sfrlelo....

Tako se je šušljalo že dolgo po vasi. Da bo vse »sfrlelo«, kar je še s slamo kritega. Kdo je torej požigalec? Ali kak capin, kakršni so večkrat prenočevali v pogorelih kozolcih, ali je bilo komu do tega, da to, kar je slamnatega, gnilega in strohnelega »enkrat na ta način sfrli«. Pa to so tajne skoro vseh požarov. Ni ga, ki bi prišel in bi prisegel: »Tale je požigalec, videl sem ga, kako je z vžigalico prižigal...« —nek.

*

Vas Podpeč, ki spada pod občino Preserje, je znana po svojem znamenitem kamnolomu in podpeškem marmorju. Kamnolom je zdaj last Stavbne družbe v Ljubljani. Čez poletje je bilo v kamnolomu zaposlenih okoli 40 delavcev in 14 kamnosekov, zdaj so zaposleni v njem le 4 delavci in 3 kamnoseki. Mnogo ljubljanskih novejših zgradb in spomenikov je zgrajenih z materijalom iz Podpeči. Zgodovina pravi tudi, da je vsa stara Ljubljana zgrajena s kamenjem iz tega kamnoloma.

Pri tihotapljenju obstreljena

Ljubljana, 21. oktobra.

V bolnico so prepeljali več ponesrečencev, med njimi tudi 51-letno vdovo po rudarju iz Idrije Franjo Likarjevo. Likarjevo je zasačila naša obmejna straža pri Žirih, ko je hotela prekoračiti državno mejo. Na klice »stoj« ni hotela obstati, temveč se je spustila v beg. Straža je oddala za njo več strelov in jo je en strel zadel v desno ramo, drugi strel pa v levo roko. Likarjeva je tihotapila v Italijo tobak in saharin.

45-letni posestnik Ivan Oven iz Velike Loke se je z večjo družbo lovcev udeležil lova na zajce in srne v okolici Dobrnič. Nesreča je hotela, da ga je neki lovski čuvaj zadel s šibrami v lice.

51-letnega posestnika Jožeta Velkavrha iz Loga pri Brezovici je povozil neki domačin z motorjem. — 17-letnega hlapca Viktorja Šuma iz Domžal je v hlevu udaril konj s kopitom v prsa in mu zadala težke notranje poškodbe.

Pismo iz Šmartna pri Litiji

V nedeljo 18. t. m. je župan Ernest Drčar sklical nujno občinsko sejo. Ta seja se je pa, že preden je bila ugotovljena sklepčnost, razbita. In to zaradi znane zadeve s kostrelniško šolo. — Tudi naši občani na Javorju hočejo začeti zidati novo šolo. V ta namen se je vršila v stari šoli seja v nedeljo pod predsedstvom Rudolfa Berčona. V torek 20. t. m. se je vršil pa ogled prostora, kjer naj se šola zida. V Javorje je prišel sam sreski načelnik in obljubil pomoč vlade delavnim Javorcem.

Obrtnonadaljevalna šola se je 15. t. m. začela. Obisk je izredno dober. Vodi jo strokovnjak v obrtnem šolstvu, naš učitelj g. Vidic. — V nedeljo 25. t. m. ob 16. bo priredila sokolska deca akademijo z zelo pestrim sporedom in igrokazom v sokolskem domu v Litiji. — Predpriprave za graditev nove ceste skozi Presko so v teku. Po večini so vzeli domače ljudi kot delavce in voznike; tako je prav. Tudi doba jesenskih kolin se je začela, kar je pri nas že stara navada. — V prosvetnem domu se že pripravlja jesenska sezona. Upamo, da nam bodo naši igralci vprizorili kaj lepih predstav.

Jesenice

Zadnja pot Jaka Gorenjška. V ponedeljek popoldne so spremili k večnemu počitku Jaka Gorenjška. Ob napovedani uri pogreba se je razvil žalni sprevod od mrtvašnice bolnice Bratovske skladnice na Javorniku na farno pokopališče na Koroški Beli. V žalnem sprevodu je svirala godba jeseniških kovinarjev, katere član je bil pokojni. Naj v miru počiva, težko prizadetim preostalim pa naše iskreno sožalje!

Nogometna tekma. V nedeljo popoldne se je odigrala na novo urejenem športnem igrišču v Kurji vasi nogometna tekma med SK »Borec« z Jesenic in SK »Svoboda« z Jesenic. Tekma je končala v razmerju 1:4 v dobro »Svobode«.

V nedeljo bo seja Gorenjskega zimsko-športnega podsaveza s sedežem na Jesenicah v kavarni Čop na Jesenicah. Dnevni red je izredne važnosti.

Krožek prijateljev Francije na Jesenicah priredi danes ob 5. uri popoldne skioptično predavanje »Študentje v Franciji.« Predava g. profesor Vey iz Ljubljane. Predavanje se vrši v telovadnici v osnovni šoli. Vstopnine ni. Vabljeni vsi člani pa tudi ostali prijatelji našega pokreta.

Gornja Radgona

Premeščen je iz Maribora na tukajšnjo železniško postajo uradnik g. Gomilšak Franc, s čimer je urad pridobil tretjo pisarniško moč. Z njegovo namestitvijo je pridobil tukajšnji Sokol novega delovnega člana.

Za višjega veterinarskega svetnika v 5. skupini je napredoval g. Franjo Lobnik, državni veterinarski svetnik pri obmejni veterinarski postaji v Gornji Radgoni.

Poroka. Na Planini pri Ljubljani sta se v nedeljo 18. oktobra t. l. poročila gospod Danilo Pahor, uradnik pri terenski sekciji regulacije Mure v Gornji Radgoni in gospodična Mila Lukman, učiteljica v Gančanih pri Beltincih. Agilnemu sokolskemu paru obilo sreče!

Osebna vest. Iz graškega sanatorija, kjer se je nahajal v svrho zdravljenja se je po daljši odsotnosti povrnil g. dr. Čermošnik Vinko in sedaj zopet redno ordinira.

Novo mesto

Stekel pes straši po mestni okolici. V torek dopoldne so ga preganjali po Žabji vasi. Tam se je pošteno zgrizel z nekim psom. Pobegnil je proti Cikavi, popoldne pa se je pojavil pod Šmihelom. Spotoma je močno ugriznil nekega Palca v nogo, dočim je neki ženski strgal le krilo. Mlinar Znanc ob Težki vodi je nagnal v svoj mlin, pa mu je besna žival ušla pri luknji ob osi mlinskega kolesa. Oklal je tudi neko mačko. Vsa okolica je vznemirjena, ker se ne ve, kam se je pes zatekel. Opozarjamo, da je v lastnem interesu vsakogar, ki je prišel s psom posredno ali celo neposredno v dotiko, da to takoj prijavi pristojni oblasti!

Osebne vesti. Na lastno prošnjo je premeščena iz tukajšnje gimnazije v Kočevje ga. prof. Vlasta Pahajner-Sterle. Na tukajšnjo gimnazijo prideta prof. Petelin iz Ljubljane in prof. Cepuder iz Kočevja. — K deželnemu sodišču v Ljubljani je premeščen pravni praktikant gosp. Rus, na njegovo mesto pride g. Lovrec.

Kontrolne knjige za prodajo moke doma po čl. 7. zakona žitnega režima dobijo člani Sreskega gremija trgovcev v tajništvu. Načelstvo.

Lukežev semenj se je v torek vršil v znamenju krize. Ni bil zdaleka tako živahen, kot običajno, ko je ta semenj največji v celem letu. Žeparji so pridno gospodarili med sejmarji, osobito med ženskami. Ti so menda še najbolje odrezali.

Laško

Gasilno društvo. Pri volitvah so bili izvoljeni za načelnika Koschier Maks, za podnačelnika Ferčnik Jakob, poveljnik Šipek Josip, v odbor pa Perger Ivan, Peternelj Franc, Igričnik Josip, Jenko Franc in Cilenšek Josip. Sedaj obstoji upanje, da pride v društvo zopet stari red, ki je pri gasilnemu društvu posebno potreben.

Volilno gibanje. Pri nas je za bodoče volitve že precešnje zanimanje. Predsednik volilnega odbora je gosp. nadučitelj Četina Ivan, prisednika sta pa gg. Blaž Zupanc in Danimir Pačnik. 4. novembra se vrši volilni shod.

Gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer

Četrtek, 22. oktobra: Vest. Red C.
Petek, 23. oktobra: Zaprto.
Sobota, 24. oktobra: Dogodek v mestu Gogi. Red D.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 22. oktobra: Laterna. Red A.
Petek, 23. oktobra: Levstikova proslava. Izven. Izredno znižane cene.
Sobota, 24. oktobra: Viktorija in njen huzar, opereta. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Levstikova proslava v našem Narodnem gledališču. V petek bo v operi Levstikova proslava. Na tej proslavi se bo vprizoril prvič na odru Narodnega gledališča Levstikov dramski odlomek »Juntez« v režiji g. Lipaha. Fran Levstik je napisal ta odlomek nekako pred 70 leti ter tudi sam igral v njem v neki velikolaški gostilni. Današnja zasedba Junteza je tale: komisarja Nosana igra g. Kralj, Rondiča in Skupina gg. Jerman in Gregorin, starega kmeta Junteza g. Cesar, mladega kmeta Žefrančka g. Daneš, nevesta Marjeta je gospa Mira Danilova, Krčmarica gospa Rakarjeva. Poleg »Junteza« bo zaigral operni orkester pod vodstvom kapelnika Štritofa Mihevčevo ouverturo »Planeti teko svojo pot« in Osterčevo »Suito«. Pozdravni govor bo imel upravnik Oton Župančič, slavnostnega pa urednik Albrecht. Levstikovo izročilo bo bral pisatelj Fr. Finžgar. Ker je to oficijelna proslava 100-letnice odličnega slovenskega kulturnega delavca, ki jo prirede Slovenska Matica, Društvo slovenskih književnikov in gledališka uprava, vabimo k udeležbi. Cene so iste, kakor pri običajnih dramskih dijaških predstavah.

Repertoar narodnega gledališča v Mariboru

Začetek ob 20. uri.

Četrtek, 22. oktobra: »Mayerling«. Ab. B.
Petek, 23. oktobra: Zaprto.

Iz gledališča. V četrtek, 22. t. m. se bo ponovila žaloigra francoskega pisatelja Claudea Aneta »Mayerling«, ki vzbuja zanimanje občinstva v največji meri. — Vso grozo svetovne vojne slika drama angleškega dramatika Sheriffa »Konec poti«, ki se odigrava v prvi frontni liniji in bo njena premijera v torek, 27. t. m. Nastopil bo skoro ves moški ansambl; režira Vlado Skrbinšek.

Prva nedeljska popoldanska predstava te sezone bo v nedeljo, 25. t. m. ob 15. uri. Uprizorila se bo žaloigra »Mayerling«, ki se godi na habsburškem dvoru in obravnava na zelo zanimiv način smrt bivšega prestolonaslednika Rudolfa. Ker je za vsako predstavo »Mayerlinga« veliko zanimanje, priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji.

Avstrijski šiling in — dinar

Dinar — ena najtrdnejših valut

(Od našega dunajskega stalnega dopisnika.)

Avstrijski državni kancelar je imel ta teden po dunajskem Radiu znamenit govor na prebivalstvo, s katerim je hotel utrditi vero in zaupanje ljudstva v avstrijski šiling. Refren med temeljitim govorom je bil vedno isti: šiling je med najtrdnejšimi valutami Evrope, ali ne angleški, marveč avstrijski, — kajti vse možne, sicer vedno trdne, valute je najnovejša kriza razrukala, toda avstrijski šiling je ostal trden.

Ako je v besedah dr. Burescha kaj resnice, in to precej drži, tedaj moremo to isto z večjo pravico trditi o našem dinarju, kajti: sredi velikanskih valutnih potresov skoro v vseh državah Evrope in celo Amerike je ostal naš dinar tako neomajan, da nam je njegova trdnost v nekih ozirih celo na škodo. Vsi izvozniki bi si želeli, da bi dinar ravno zdaj ne bil tako stabilen, ko pa vse druge valute, s katerimi morajo računati vsi naši izvozniki, tako neizmerno kolebajo na poti navzdol.

Ravno primera z avstrijskim šilingom nam je najboljše merilo, kako trden je naš dinar v finančnem svetu po vsej Evropi in tudi preko oceana. — Za naš dinar smo prejemali v Avstriji že dolgo 12·50 grošev, tako da smo imel relacijo 1 : 8, to je za šiling osem dinarjev. Razlike so bile neznatne in niso motile trgovskega razmerja med našo državo in Avstrijo. Na taki trdni podlagi so se razvijale kupčije med obema državama, in žal tudi v zadnjem času so naši izvozniki še vedno računali na tako razmerje, — kar jim je zadnje dni v veliko škodo.

Ako tudi je res, da je šiling ostal jako trden napram vsem valutnim katastrofam drugod, tedaj je nasproti dinarju toliko oslabel, da imajo vsi naši imetniki šilingov doma ali v tujini precejšnjo škodo. Nekaj časa se v Avstriji sploh niso niti upali ustanavljati kurs za dinar in zdaj ga notirajo že nekaj dni stalno po 12·68 in 12·72. Pri velikih svotah je to že precejšnja razlika v škodo dinarja. Pa da se razumemo: Za naših 10.000 dinarjev prejmemo zdaj (ako sploh moremo prejeti vsled deviznih in valutnih omejitev) 1268 šilingov, dočim smo prej prejeli le 1250, kar bi izgledalo za dobiček. Toda naši izvozniki so prejemali za 1250 šilingov že 10.000 dinarjev, dočim zdaj prejemajo občutno manj. In doslej smo prodajali veliko v šilingovi valuti, zlasti vse komisijske pošiljatve, — in to je v prvi vrsti naše sadje. Zdaj je veliko grozdja, jabolk in češpelj prodanih za šilinge, ki jih treba menjati v dinarje. In tu imajo naši izvozniki naravnost ogromne izgube, ki prihajajo toliko bolj v poštev, ker je bila letos v tej kupčiji naravnost katastrofa. Te nove izgube imamo, ker naš dinar predobro stoji na finančnih trgih sveta.

To je pa tudi dokaz, kako prav je imel naš »Jugoslovan«, ki je v nekem uvodniku tega tedna žigosal tiste nesrečne gobezdače, ki jim ni nič prav in iščejo povsod povodov, da morejo razkladati svoje motne nauke o denarju in o našem narodnem gospodarstvu, da morejo — zabavljati. Taki ljudje so nesreča za narod in državo!

Tako in enako govoričenje, ki ga je »Jugoslovan« drastiški pribil v svojem uvodniku, je bilo kajpada povod, da so mnogi kratkovidneži oblegali denarne zavode in zahtevali svoje vloge nazaj. Ali ti nesrečni naivneži menijo, da hranijo denarni zavodi njihove denarje v blagajnah, iz katerih potem obresti kar same od sebe lepo rodovitno rastejo, da jih morejo vlagatelji prejemati v obliki obresti.! Ali pa morda menijo, da je njihov denar bolj varen v njihovih žepih nego v solidnih denarnih zavodih?! — Naj vendar vedo, da bi dinar izgubil velik del svoje vrednosti vsled kakoršnih svetskih pretresljajev v vsakem slučaju, pa naj bo v njihovem žepu ali v denarnih zavodih. — Toda veliko manj je nevarnosti za svetovno vrednost dinarja, ako je zbran v velikih svotah v naših solidnih zavodih, kajti po stalnosti zavodov sodi svet zdrave ali nezdrave finančne razmere, in močni zavodi veliko laglje prenesejo vsak udarec usode na svetsko, in torej tudi naše narodno gospodarstvo. — Zato so takozvani runi na denarne zavode vedno največja nespametnost, ki se more maščevati ravno nad vlagatelji samimi. Morejo res uničiti zavod, ali oškodujejo tudi vlagatelje in delničarje: velike vrednote se izgubljajo, kar je vedno škoda naši narodni celoti, dočim bi ne bilo najmanjše škode, ako so ostali vlagatelji lepo mirni in so zaupali svoje vloge zavodu, ki je prej užival njihovo vero.

Tu pa moram spregovoriti besedo za naše izvoznike, da ne bodo trpeli ravno oni, ki so veliko pripomogli, da naš dinar v vsej srednji Evropi tako dobro stoji, kajti ni bilo kmalu kake valute, ki so jo bolj iskali nego so iskali naš dinar ter ga ... drago plačevali.

Naši izvozniki so namreč ravno za jesensko sezono izvozili ogromne količine vsakovrstnega blaga, za katero imajo prejeti veliko milijonov dinarjev. Seveda so ti dinarji še v... tujih valutah, v Avstriji v šilingih. Dolžniki plačajo seveda po večini v svojih šilingih, ali našim izvoznikom morajo oskrbeti dinarje. Zato je nastalo velikansko povpraševanje po dinarjih, ki so jih plačevali čedalje dražje, do 14 grošev in še više so ga prodajale zakotne borze in tihotapci, — **in prodano je vse do zadnje pare. Kdor hoče danes na Dunaju tisoč dinarjev, jih ne dobi po nikaki ceni.** — Sicer so stroge devizne in valutne odredbe zadnje dni preprečile tako zakotno kupčijo z valutami, ali kar se tiče dinarja, je ta končana, ker te valute danes na Dunaju ni več dobiti.

S tem je bila okrepčana vrednost dinarja, kajte vrednost raste po povpraševanju. **In škodo te večje vrednosti nosijo v velikem delu ravno naši izvozniki, ki so prejeli za svoje terjatve šilingov manj dinarjev.**

Ravno zato pa zaslužijo naši izvozniki, da nimajo v sedanjih razmerah še dalje težav in daljnjih škod s tem, **da bi jim bili zadržavani iz tujine poslani dinarji za njihove pošiljatve. Zato bi bilo umestno in v interesu našega izvoza, da izvozniki prejemajo potom denarnih zavodov ves poslani denar za njihove pošiljatve. Sicer zastane ves naš izvoz.**

Vsled avstrijskih deviznih naredb danes sploh ni še mogoče pošiljati denarja našim izvoznikom. Upanje je, da bo to v nekaj dneh urejeno. En sam naš trgovec na Dunaju ima že nad 100.000 šilingov v banki na »conto separato«, da jih bo v porcijah nakazoval na jugoslovanske banke za naše izvoznike. Ko se to posreči, bilo bi le v interesu našega izvoza, da naši ljudje v domovini take pošiljatve denarja takoj lahko prejmejo. **Kajti to so vendar tuji denarji, poslani v našo zemljo za naše pridelke in izdelke, ne pa denarji, ki jih je treba ščititi pred neumnim strahom kratkovidnežev.**

Gospodarske vesti

× **Sadni sejem 25. do 27. t. m.** na Ljubljanskem velesejmu bo zelo zanimiv ne le po mikavnosti raznovrstnega sadja, ampak tudi zaradi tega ker bo to sadje naprodaj le v amerikanskih zabojih po okrog 20 kg. Na ponudbo bo več vagonov najizbranejšega sadja iz Dravske banovine. Kupci bodo imela tu največjo izbiro po ugodnih cenah, naši sadjarji pa se bodo zamogli na lastne oči prepričati, kako je treba namizno sadje odbirati in v zabojih pošiljati, da zadovoljuje odjemalce.

× **Priv. družba za izvoz poljskih pridelkov oproščena obveze valutarnega kritja.** Carinski oddelek finančnega ministrstva je naslovil na vse podrejene edinice okrožnico, po kateri je Priv. družba za izvoz poljskih pridelkov oproščena obveze valutarnega kritja, ker se njeni posli vršijo za račun države.

× **Svetovni finančni blok Francija-Amerika.** Francoski ministrski predsednik bo moral v Ameriki urediti kočljiva finančna in tudi gospodarska vprašanja. Brez vsakega posebnega programa, povsem pod pritiskom razmer, sta se v svetovnem gospodarstvu pojavila dva voditelja svetovnega gospodarstva, ki diktirata ton gospodarskega snovanja na našem planetu. Dva rivala, ki sta drug drugemu potrebna. Če se zruši eden od njiju, se podere svetovno gospodarstvo. Zmaga se vsekakor nagiblje na stran Francije, kajti dotok ameriškega zlata v francosko Narodno banko še ni prenehal. Francija poseduje v Ameriki še vedno imovine v znesku 5 do 7 milijard frankov. Če odpokliče Francija tudi ta zadnji ostanek, postane gospodarska situacija Amerike problematična. To pa ni v interesu Francije, ki bi morala prevzeti nase vso odgovornost posledic, ki bi se nujno pojavile. G. Laval ima, po zatrdilu nekaterih ameriških listov, ki izhajajo v Parizu, polnomočja, da pod gotovimi pogoji še nadalje ostanejo te francoske terjatve v Ameriki. G. Laval pa ima s seboj še mnogo drugih zaključkov. Predvsem bo treba rešiti vprašanje zlatega standarda. Na programu pa je tudi finančno sodelovanje Francije in Amerike v vprašanju mednarodne politike zlata. Mnogo se govori tudi o načrtu zmanšanja medvojnih dolgov za 50%. Vsekakor pa bo Lavalov obisk Ameriki imel dalekosežne posledice v mednarodnem gospodarstvu, ustvaril bo mogočen finančni blok, ki bo razprostrl svoje niti v vsa narodna gospodarstva sveta.

× **Oddaja zakupa buffeta na postaji Arandjelovac** se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 4. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

× **Pozor pri pošiljanju blaga v Hercegovino in Južno Dalmacijo.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo opozarja vse poslovne kroge, ki pošiljajo blago v Hercegovino in Južno Dalmacijo po železnici, da mora glasom odloka Generalne direkcije železniška uprava računati počenši s 1. novembrom t. l. vozne cene za relacije preko Raštelice in Bradine (Ivan-Predor) na osnovi oddaljenosti, ki so objavljene v Daljinarju od 1. januarja 1931. Dosedanje vozne cene za relacije južno od stanice Raštelica se torej znižajo za odaljenost 9 km.

× **Terjatve naših državljanov napram madžarskim tvrdkam.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani poziva vnovič vse interesente, da ji takoj prijavijo svoje terjatve na Madžarskem, katerih ne morejo izterjati radi tamošnjih deviznih omejitev. V prijavah naj se izkaže iznos računa, ime in naslov dolžnika in posel, iz takerega izvira terjatev.

× **Sadni sejem v Ljubljani 25.—27. t. m.** v paviljonu »G« na sejmišču bo bogato založen z zdravim zimskim sadjem. Sadje bo naprodaj enotno pakovano v zabojih amerikanskega tipa s povprečno 20 kg vsebine.

Borzna poročila

dne 21. oktobra 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 21. oktobra. Amsterdam 2276·53 do 2283·37, Bruselj 786·49—788·85, Curih 1098·45 do 1101·75, London 217·37—224·87, Newyork 5591·01—5608·01, Pariz 220·65—221·31, Praga 165·86—166·36, Trst 287·97—293·97.

Zagreb, 21. oktobra. Amsterdam 2276·53 do 228·337, Bruselj 786·49—788·85, London 217·37 218·19, Milan 287·97—288·87, Newyork kabel 5602·01—5619·01, Newyork ček 5591·01—5608·01, Pariz 220·65—221·31, Praga 165·86—166·36, Zürich 1098·45—1101·75.

Beograd, 21. oktobra. Amsterdam 2276·53 do 2283·37, Berlin 1321·27—1348·27, Dunaj 752·68 do 776·68, Bruselj 786·49—788·85, Curih 1098·45 do 1101·75, London 217·37—224·87, Milan 287·97 do 293·97, Newyork 5591·01—5608·01, Pariz 220·65—221·31, Praga 165·86—122·36, Varšava 623·30—636·30.

Curih, 21. okt. Beograd 9·05, Pariz 20·0875, London 20·125, Newyork 509·87, Bruselj 71·45, Milan 26·50, Madrid 45·60, Amsterdam 207·30, Berlin 118, Stockholm 119·50, Oslo 113, Kopenhagen 113, Sofija 3·70, Praga 15·10, Varšava 57·15, Budimpešta 90·025, Atene 6·60, Carigrad 2·455, Bukarešta 3·05, Helsingfors 11·30.

Vrednostni papirji

Zagreb, 21. oktobra. Drž. papirji: 7% inv. pos. 64—66, vojna škoda ar. in kasa 268 do 272, 4% agr. obv. 32—34, 7% Bler ar. 54·50 do 55·50 (54—54·50), kasa 54·50—55·50, 8% Bler ar. in kasa 60—60·22, 7% pos. hipot. b. —·—, 6% begl. 43·50—44·50 (43·50—44). — Banke: Katoliška 33 d., Hrvatska 50 d., Praštediona 957·50—960 (957·50), Union 100 bl., Kredit 121 do 126, Jugo 67—68 (67), Obrtna 36 d., Ljublj. kred. 115 d., Medjunarodna 68 d., Narodna 4500 do 5000, Srpska 186—187 (186), Zemaljska 110 do 112 (110). — Industrija: Šečerana Osijek 160 d., Trboveljska 210—220 (210), Slavonija 200 bl., Vevče 115—120 (115), Guttmann 110 d., Slaveks 20—21·50 (20), Danica 65 bl., Pivo Sarajevo 170 bl., Drava 185—190, Ragusea 230—270, Jadranska plovidba 400 bl., Oceanija 190 bl.

Žitna tržišča

Na ljubljanski borzi je bil zaključen 1 vagon koruze.

Novi Sad, 21. oktobra. Pšenica: srem. 78 kg 2% 225 zaklj. — Otrobi: bački, srem. slav. 85 do 90, ban. 80—85. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: skupno 41 vagonov.

Budimpešta, 21. oktobra. Tendenca: čvrsta. Promet: sreden. — Pšenica: dec. 10·62—10·64 (10·85—10·60), marc 11·35—11·69 (11·63—11·65). — Rž: dec. 11·10, marc 12 (11·95—12). — Koruza: maj 13·35—13·50 (13·35—13·38).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca še vedno slaba, promet: 1 vagon oglja.

Hmeljarsko poročilo

Žalec v Sav. dol., 20. oktobra.

V minulih tednih se je nakupovalo po 6 do 7 Din za 1 kg in je bilo 500 starih stotov prodanih. Zaloge pri hmeljarjih se cenijo na približno 2000 starih stotov, ki pa bodo v najkrajšem času našli odjemalcev.

V javni Oznamovalnici za hmelj se je do danes signiralo 2257 težkih bal po 150 kg.

Sokolstvo

Pred olimpijado v Los Angelesu

Čehoslovaški Sokoli in Švicarji se ne udeležijo olimpijade. Kakor poročajo češki listi je predsedstvo ČOS podalo na zadnji seji olimpijskega komiteja v ČSR, izjavo, da se ČOS prihodnje olimpijade v Los Angelesu ne udeleži in sicer iz vzroka, ker se vrši drugo leto v Pragi IX. vseslovanski zlet in tekma za slovansko telovadno prvenstvo. Tudi švicarski turnarji so na svoji zadnji glavni skupščini soglasno sklenili, da se olimpijade v Los Angelesu ne bodo udeležili. Kako se bo odločilo naše Sokolstvo nam pa še ni znano.

Sokolstvo in sport

To poglavje postaja vsak dan važnejše za sokolska društva in zato se ni čuditi, če o njih govore tudi že listi. To je tem bolj naravno, ker se jo ponekod menda res pripetilo, da se je dalo sportnim igram v sokolskih društvih preveč prostora. In na to menda misli članka, ki je o tem pisal v nedeljskem »Jutru«. V svoji gorečnosti pa je zašel predaleč in skoraj odrekal pravico sokolstvu, da goji tudi sport. A tudi ton njegovih izvajanj je bil preoster in zato objavljamo odgovor, ki smo ga prejeli iz sokolskih vrst in ki se glasi:

Odstavek, kjer govori pisec pavšalno o sportu, priča o enostranskem in površnem poznavanju sportnih metod in nalog sporta ter njegovih ciljev. Morda je piscu znana pogodba med Sokolskim Savezom in Zimskosportnim? Morda mu je znano oficijelno stališče ČOS glede sportnih vprašanj?

Naše mnenje o »sportnem problemu« je: Dokler je sport sredstvo v dosego cilja telesnega napredka in nravstvenega razvoja v smislu sokolskih načel, do tedaj so sportne panoge samo »sportni način telovadbe« in jih vsebujejo štiri stroke Tyrševega telovadnega sistema. Gonja za rekordi, zmaga nad nasprotnikom **za vsako ceno** (bratska tekma pa je najuspešnejše sokolsko sredstvo za vzgojo moči in značaja) — to imenujemo mi izrodek sporta. Razne sportne prireditve sokolskih društev ostajajo, kolikor nam je znano, popolnoma v okviru sportnega načina telovadbe in debata izgubi s tem prav za prav svoj smisel.

»Bratje, ne segajmo čez meje, ki smo si jih sami zasadili, ločimo tuje od našega.« Brat pisec, naše meje obsegajo cel narod, naše je vse, kar služi telesnemu in moralnemu napredku vsega naroda, vsakega njegovega člana. Vsaka nova misel, vsaka nova vaja, vsaka nova igra, ki more služiti razvoju telesa in duha, vse to spada v okvir Tyrševe ideje, njegovega telovadnega sestava. Vse to je naše, in če se pojavi nova vaja, nova sportna panoga, ki je leta 1862. ni bilo, ni »slepo ljubimkanje«, če si jo prisvojimo, ampak je to naša pravica in dolžnost, utemeljena v vedno mladi Tyrševi ideji in njegovem sistemu. Kdor stoji ozkosrčno na stališču telesnega vežbanja, kot je veljalo pred 60. leti, stoji izven pojavov današnjega življenja, stoji — zapomni si to, brat pisec — izven sokolske ideje in sokolskega sistema; in sebi naj pripiše, če bo šlo življenje preko njega in bo on sam ostal zadaj, nekje v zgodovini. Malo več modrosti! (Op. pisca prvega članka.)

Eventuelno nadaljevanje bi želel v »Sokolskem Glasniku«, ker je načeto vprašanje pač interno sokolskega značaja.

Radio

Ljubljana, četrtek, 22. oktobra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 19.00 Dr. Anton Bajec: Italijanščina. 19.30 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. 20.00 Prenos iz ljubljanske opere (Luzerna). 22.30 Čas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, četrtek, 22. oktobra. 11.05 Plošče. 12.05 Radio orkester. 13.30 Sportne vesti. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne melodije. 17.30 Klavirski koncert. 18.00 Narodne pesmi. 20.00 Medicinsko predavanje. 20.30 Radio orkester. 21.00 »Trubadur«, prenos iz Italije. 22.00 Novice.

Zagreb, četrtek, 22. oktobra. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Balalajke. 19.45 Francoščina. 20.00 O fotografiranju, predavanje. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Plošče. 21.00 »Il Trovatore«, opera, prenos iz Italije.

Praga, četrtek, 22. oktobra. 12.15 Plošče. 12.35 Brno. 14.10 Plošče. 15.00 Bratislava. 17.35 Mladinska ura. 19.30 »Lovski tat«, opera. 22.20 Kino.

Ljubljana, petek, 23. oktobra. 11.30 Prof. J. Šolar: Pravilna izgovarjava slovenščine. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 Gdč. Humekova: Gospodinja in novodobno stanovanje. 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 19.30 Prenos opere »Turandot« z Dunaja. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, petek, 23. oktobra. 11.05 Plošče. 12.05 Plošče. 13.30 Filmske in dnevne vesti. 15.00 Ljudskošolska ura. 15.30 Plošče. 17.00 Bon-ton. 17.30 Narodne pesmi. 18.00 Lahka glasba. 18.30 Sokolsko predavanje. 19.30 »Turandot«, opera (Dunaj). 11.30 Dnevne in sportne vesti. — Radio orkester.

Zagreb, petek, 23. oktobra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Plošče. 17.30 Komorna glasba. 19.00 Sokolsko predavanje (Beograd). 19.30 »Turandot«, opera, prenos z Dunaja.

Praga, petek, 23. oktobra. 12.15 Plošče. 12.35 Moravska Ostrava. 14.10 Plošče. 15.00 Brno. 17.05 Pianinski koncert. 19.20 Poljudna glasba. 20.20 Pesmi. 21.00 Večerni koncert. 22.20 Plošče.

Selitve

prevoze vseh vrst blaga, v Ljubljani, na deželo in obratno Vam oskrbi z izurjenim osobjem po zmerni ceni

„Brzopromet“

avtoprevozniška družba z o. z.

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 4. TELEFON ŠT. 2182.

KAVARNA VIADUKT

na Smartinski cesti se toplo priporoča obiskovalcem pokopališča pri Sv. Križu. Toči prvovrstna odprta vina vseh vrst, vedno mrzel prigrizek. Posebna kurjena soba za društva in klube.

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne Dr. G. PICCOLI-ja v LJUBLJANI se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Stavbne nasvete

daje tehnični biro „Tehna“, Ljubljana, Mestni trg 25-I. 507

Advokatsko pisarno

v Škofji Loki zraven sodišča v svoji hiši odda takoj Albina Jeralova, vdova po dr. Fr. Jerali, obenem z inventarjem, po dogovoru z dediči tudi pisarno v celoti. 2295

Nogavice, rokavice, volna in bombaž

najceneje in v veliki izbiri pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

UNIFORME

vseh vrst izdeluje, vse uniformske potrebščine in dežne plašče v zalogi Simon Klimanek, Ljubljana, Selenburgova ul. 6. 2198

Trajno vodno ondulacijo izvršuje z najnovejšim aparatom z delovanjem toka 8 do 10 minut, ki ne peče. — Garancija podana. Cena solidna. Se najtopleje priporoča cenj. damam frizer

CIRIL VAŠEL

Ljubljana, Novi trg (Turjaški trg štev. 2. 1762

Zimski plašči zadnje mode

najceneje le pri 2207

Drago Gorup & Co.

Ljubljana, Miklošičeva 16, I. nadstr.

Fede:

Francoska reportaža

II. (Glej »Jugoslovana« z dne 11. X.)

Montmartre. Prva tiha želja vseh onih, ki romajo v Paris. Koliko filmov te zanese v svet montmarterskih bohemov, koliko romanov te uvaja v čar montmartrske noči. Tu sanja človek le o dekletih, ljubezni, denarju in apaših — si je mislil Marij in moško korakal po Boulvardu de Chichy. Kavarne s sedeži ob cesti, gostilne, trgovine, kinematografi in zaprta gledališča. Tam gori na griču pa stoji vzvišena cerkev Sacre Coeur, ki v svojem tihem vrtu hrani ostanke prebivalcev tega veselega in žalostnega kraja. Po šestih popoldne je že itak močan promet narastel. Iz postaj podzemske železnice so se vsuli roji ljudi, mož, žen, otrok. Ob izhodih so čakala dekleta, ki so pričakovanim možem padle okrog vratu in jih poljubovala. Ves začuden je stal Marij ob izhodu in zrl v to zanj nenavadno početje, ki se je ob šestih zvečer pričelo in trajalo do osmih, devetih. Iz podzemske železnice so posamezniki ali pari odšli v bližnje kavarne in gostilne, popili kozarec vina, piva ali črno kavo in nato izginjali v ozke ulice, ki vodijo iz boulvarda v grič. V tem času je oživel tudi promet deklet na pločnikih, ob kavarniških vhodih in na gostilniških terasah. Iz bližnjih in daljnjih gostiln in lokalov pa je začela udarjati na uho godba, ki mami človeka k plesu. Polagoma so zažarele žarnice v cestnem drevoredu, ozke uličice so osvetlile šetalce, iz kavarn, gostiln, barov in plesišč je udarila pestro barvana luč in na veliko mlinsko kolo na Moulin Rouge-u je v pestro barvnih bleščečih krogih vabilo ljudi k plesu, zabavi, v kino. Po vsem boulvardu so zagorele strehe v omamljivi, bleščeči lučni reklami. Pred kinematografi, gledališči, plesišči so zvonili električni zvonci, ki so oznanjali otvoritev zabavišč. Prodajalci so osvetlili izložbe in otvorili ulično prodajo na pločnikih. Cestni pevci so se s svojimi orkestri namestili pred izhodi podzemskih železnic, na križiščih ulic in iz drvenja avtomobilov, voz, cestne železnice in avtobusov je udarjala na uho zapeljiva ljubavna pesem. Okrog muzikantov so se zbirali ljudje, kupovali pri njih note in peli z njimi. Parčki so se stisnili na temnejše klopi drevoreda. Ob kavarnah se pomikajo postave v obrabljenih pelerinah in s širokokrajnimi klobuki, z mapo risb pod pazduho in ponujajo sedečim gostom svoje risbe, radiranke. Kolone avtomobilov postajajo pred Moilin Rouge-om, da odložijo goste, ki v bleščečih toaletah izginjajo v sijaj plesne dvorane. Klicarji te vabijo v »Pekel«, kjer ti strežejo živi hudiči, drugi v »Nebesa«, kjer ti angelji postrežejo s šampanjcem. In da je zabava še večja, dirigira v »Peklu« lucifer osebno peklenski muziki, v »Nebesih« pa sam arhangel Mihael vodi tango-korak. »O, donna Klara« žgole nebesni krilatci, peklenščki ti pa šepetajo v uho skrivnosti izpod »Pariških krovov«. »Bal«, »bal«, »bal« — zažare vsakih dvajset korakov ognjene črke pred pasanti in hreščeča harmonika suka pete neumornih plesalcev, ki v izpreminjajočih se lučnih barvah sukajo svoje izvoljenke po voščenem parketu. Španke, zamorke, nemška blondinka in črnolasa Italijanka, Rusinja, ki ji je sentimentalnost »Sonje« nepoznana in poljske židinje se vrste pred teboj, z melodijo glasu in bleskom oči te vabijo k plesu.

Marij kolovrati po boulevardu, vtika radoveden glavo pri vratih zabavišč, gre po lokalih, ko da bi koga iskal, napasel si je oči, a ne upa si prav v kakem lokalu obsedeti. Truden in zbit jo končno mahne v stransko uličico proti hribu. Hrup ni tu nič manjši in ulice zadobijo še mikavnejše lice v pestrobarvnem steklu osvetljenih oken. Nenadoma obstane. Pred njim je na planoti gostilniški vrt, miza pri mizi, pri vsaki sedi parček, skrivnostno udarja muzika iz temne lope. Na vsaki mizi gori sveča, druge razsvetljave ta romantična gostilna nima. Le visoko pod nebom se vleče rdeči oblak, ki jemlje zvezdam njih sijaj.

Marij je sedel v malo, zaduhlo, podzemsko gostilno. Tu ga vsaj ne bodo mamile zapeljive oči in v miru bo nadomestil zamudno večerjo. Pred njim na mizi je četrtinka vina, kruh in sir. Razen dveh zamorcev in pijane, razcapane, starejše ženske, ki pije z njima in gostilničarja ni nobenega v lokalu. Z naslado se spravi Marij na večerjo.

Zamorca postavita svojo pijano, staro spremljevalko na mizo, sedeta k njenim nogam. Ženska se zaziblje, išče ravnotežja, zamorca se režeta. Hripav, strašen glas, pijane ženske udari ob stene nerazumljive besede francoske pesmi, zamorca bijeta v roke in krulita z njo. Stara dvigne krilo, raztrgane nogavice in kosi spodnjega perila se prikažejo in pleše. Zamorca skočita z mize, udarjata z nogami ob tla in rjujeta z njo. Vino se razlije po mizi. Stara je svoj čudoviti balet končala, zagledala Marija in se zaganjala k njemu. »Daj mi, dragec, cigareto — za poljubček,« sili vanj. Marij ji vrže cigareto, zahteva natakarja, plača in odhiti. Zopet na cesti, malo zraka. Zunaj je vrvenje vedno večje. Izgleda, da ljudje šele ponoči ožive. Godba, rajanje, petje, vsak korak ti nudi novo sliko. Sredi ceste leži — vse štiri od sebe — pijanec. Nihče se ne zmeni zanj. Izgleda, da taki prizori tu niso redkost. Vsakih par korakov ustavi kakšen mlad človek Marija z novimi ponudbami. »Za petdeset frankov, gospod — pa vas popeljem v lokal, kjer lahko plešete z nagimi ženskami. — Dodaste še petdeset — lahko ostanete do jutra tam.« — »Gospod, želite prijateljico? Za petdeset frankov. Kakršno želite. Od 14. pa do 20. leta. Francozinjo, Nemko, Španko?« — »Želite pariške akte, gospod? Dvanajst za pet frankov?« Težko se Marij obrani vseh teh vsiljivcev. A — to je Paris — Montmartre — to je življenje — si je mislil Marij in krenil proti domu. To bosta zijala Franc in Ivan! Da bi le že bila tu. S to tiho željo je Marij zaspal. (Dalje sledi.)

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

II. No. 2996/1. 2945

Razpust društva.

Društvo »Podružnica za občino Vič družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani« je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, 16. oktobra 1931.

*

II. No. 2980/1. 2944

Razpust društva.

Društvo »Moška in ženska podružnica za občino Moste družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani« je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, 16. oktobra 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Štev. 68.796 gr. St.—1/1930. 2936

Razglas.

Kr. sudbeni stol kot konkurzno sodišče v Zagrebu razglaša vsem interesentom, da je za dan 29. oktobra t. l. napovedana sodna javna dražba rudarskih in zemljiških nepremičnin Jugoslavenskega i rudarskega d. d., podružnica v Golubovcu, preložena **na dan 29. januarja 1932 ob desetih dopoldne** v podružnici gori imenovane dolžnice v Golubovcu.

Vse druge odredbe tega sodišča, ki jih vsebuje razglas z dne 8. avgusta 1931 in ki so bile objavljene na sodni tabli, ter v »Narodnih novinah« v Zagrebu z dne 29. avgusta 1931 št. 199, ostanejo še nadalje v pravni veljavi.

Kr. sudbeni stol kot konkurzno sodišče
v Zagrebu, dne 3. oktobra 1931.

*

C 105 — C 107/31. 2949

Oklic.

O tožbi Cvetko Antona, trg., Novavas, in Kmetske hranilnice in posojilnice v Novivasi zoper neznanokje bivajočega Zakrajšek Josipa, posest. iz Mramorovega št. 2, zaradi 1576 Din odn. 5373 Din, bo ustna razprava dne 23. novembra 1931 ob devetih.

Za skrbnika na čin se tožencu postavlja Žnidaršič Alojzij, posest. v Ložu št. 7, ki ga bo zastopal na njegovo nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sam ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Ložu,
dne 19. oktobra 1931.

*

E 679/31—9. 2946

Dražbeni oklic.

Dne 9. novembra 1931 ob devetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 24 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Lakonica, vl. št. 28, 365.

Cenilna vrednost: 20.100 Din 79 par; najmanjši ponudek: 13.400 Din 35 par.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Novo mesto,
dne 10. oktobra 1931.

*

E 1708/31—9. 2937

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Bregar Marije, pos., Loke št. 280, bo dne 17. novembra 1931 ob devetih pri tem sodišču, v sobi štev. 10, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Studence, vlož. št. 388, označba nepremičnin: stavnišče (sušilnica), cenilna vrednost: 12.500·— Din, zemljišče (travnik in vinograd) 3981 Din 50 p, skuzaj 16.481 Din 50 p, najmanjši ponudek: 10.990·— Din. Pritiklin ni. Vadij znaša 1650·— Din. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III.,
dne 30. septembra 1931.

*

E 1648/31—10. 2939

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Posojilnica na Frankolovem, r. z. z n. z. po dr. Rakunu, odvetniku v Celju, bo dne 20. novembra 1931 dopoldne ob devetih pri tem sodišču, v sobi št. 4, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Loka, vl. št. 200, označba nepremičnin: hiša z drvarnico, cenilna vrednost: 9180·— Din, vrt, 112 Din 50 p, travnik 1328·— Din, skupaj 10.620 Din 50 p. Pritikline 27·— dinarjev, skupaj 10.647 Din 50 p, najmanjši ponudek: 7100·— Din. Vadij 1070·— Din.

K nepremičnini zemljiška knjiga Loka, vl. št. 200 spadajo sledeče pritikline: 1 lopata, 1 motika, 1 grablje, 1 samokolnica v cenilni vrednosti 27·— Din. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III.,
dne 5. oktobra 1931.

*

E 675/31. 2950

Dražbeni oklic.

Dne 25. novembra 1931 ob devetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 5 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Letuš, vl. št. 370.

Cenilna vrednost: 10.211·— Din; vrednost pritikline: 6·— Din; najmanjši ponunek: 10.211·— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Vransko,
dne 19. oktobra 1931.

*

E 303/31—10. 2943

Dražbeni oklic.

Dne 28. novembra 1931 ob devetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 2, dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Koprivnik, vl. št. 26 in 27.

Cenilna vrednost: Din 95.142·30; vrednost pritikline: Din 2850·—; najmanjši ponudek: Din 63.428·—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Škofji Loki, odd. I.,
dne 15. oktobra 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

2926

Razglas

o prvi pismeni ponudni licitaciji za zgradbo mehanične čistilne naprave »Oms« v javni bolnici v Ptuju.

Po nalogu kr. banske uprave Dravske banovine na podlagi odloka V. No. 3123/11 z dne 30. septembra 1931, razpisuje sresko načelstvo sreza Maribor levi breg v Mariboru na podstavi čl. 86—98 zakona o drž. računovodstvu z dne 6. marca 1910 ter njegovih izprememb, odnosno izpopolnitev za prevzem in izvršitev zgradbe mehanične čistilne naprave »Oms« v javni bolnici v Ptuju

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo v skrajšanem roku na dan 9. novembra 1931. ob enajstih v sobi štev. 51/II. tehničnega razdelka pri sreskem načelstvu v Mariboru.

Pojasnila in ofertni pripomočki se dobijo med uradnimi urami v sobi št. 50.

Ponudbe je položiti v obliki enotnega popusta v odstokih (tudi z besedami) za celokupno delo Din 82.427.

Na uradnem formularju lastnoročno spisane ponudbe, opremljene s kolkom za Din 100·— (vsaka priloga s kolkom za 2·— Din) morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenci na dan licitacije v zapečatenem zavitku z zunanjo oznako: »Ponudba za zgradbo mehanične čistilne naprave »Oms« v javni bolnici v Ptuju« od ponudnika N. N., in sicer neposredno v roke predsednika licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne. Poznejše ali nepravilno opremljene ponudbe ne bodo upoštevane. Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse gradbene pogoje, ter mora položiti kavcijo, ki znaša za celo delo 9000·— Din odnosno 17.000·— Din za tuje državljane.

Kavcija se mora položiti pri blagajni hranilnice Dravske banovine v Mariboru najkesneje na dan licitacije do 10. ure, bodisi v gotovini, v drž. vrednostnih papirjih ali garancijskih pismih izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 88 88 zak. o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24 pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »B« Pogodbe in nabave. O položeni kacviji prejme ponudnik blagajnično položnico.

Obenem s predložitvijo ponudbe je treba predložiti predsedniku licitacijske komisije v odprtem stanju sledeče dokumente:

položnico o vloženi kavciji, potrdilo davčnega urada, opremljeno s kolkom za Din 20·—, da so plačani vsi davki za tekoče četrtletje, potrdilo ministrstva za zgradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, in potrdilo zbornice za trgovino obrt in industrijo o sposobnosti za izvršitev ponedenega dela.

Pooblaščenci pa morajo predložiti poleg tega pooblastilo, da smejo zastopati svojo tvrdko pri licitaciji.

Državna uprava si izrečno pridržuje pravico, oddati dela brez ozira na višino ponudene vsote, oziroma vse ponudbe odkloniti brez vsake obveznosti.

Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po licitaciji.

T. No. 1439/18. od Sreskega načelstva za srez Maribor, levi breg,
v Mariboru, dne 15. oktobra 1931.

*

T. No. 1439/10. 2940 a 2—1

Razglas

o prvi pismeni ponudbeni licitaciji za oddajo adaptacijskih del v hiralnici v Ptuju.

Tehnični razdelek pri sreskem načelstvu Maribor, levi breg razpisuje po naročilu kr. banske uprave Dravske banovine od 30. septembra 1931, V. No. 2261/5, in na podstavi čl. 86. do 98. zakona o drž. računovodstvu z dne 6. marca 1910 ter njegovih izprememb odnosno izpopolnitev za prevzem in izvršitev

adaptacijskih del v hiralnici v Ptuju

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 23. novembra 1931 ob enajstih dopol.

v prostorih tehničnega razdelka (soba št. 51/II) sreskega načelstva Maribor levi breg.

Vse natančnejše podatke glej »Službene objave« »Jugoslovana« št. 244 z dne 21. oktobra 1931.

Sresko načelstvo Maribor levi breg
v Mariboru, dne 15. oktobra 1931.

*

2923

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Stanje 15. oktobra 1931.

Aktiva.

	Dinarjev	
Metalna podloga . .	2.057,513.432·50	(+ 40.556.927·82)
Devize, ki niso v podlogi . .	92,379.068·87	(— 3,305.677·81)
Kovani novec v niklu	32,523.903·03	(+ 620.285·88)
Demonetizirano srebro . . .	33,907.917·55	
Posojila . . .	1.977,503.010·09	(+ 43,816.927·67)
Vrednostni papirji	27,420.000·—	
Prejšnji predujmi državi .	1.824,394.285·31	(— 857·—)
Začasni predujmi gl. drž. blagajni . .	500,000.000·—	(+ 10,000.000·—)
Vrednosti rezervn. fonda	93,703.275·83	(+ 1,005,444·81)
Vrednosti ostalih fondov .	4,180.817·73	
Nepremičnine .	142,652.088·25	(+ 365.734·89)
Razna aktiva .	46,246.093·96	(+ 2,214.063 14)
	6.832,723.893·12	

Pasiva.

Kapital	180,000.000·—	
Rezervni fond .	99,590.230·68	
Ostali fondi . .	4,264 339·13	
Novčanice v obtoku	5.217,508.655·—	(— 89,392.735.—)
Obveze na pokaz	307,957.359·11	(+ 201.844·94)
Obveze z rokom	930,303.892·48	(+ 100 060.466·17)
Razna pasiva .	93 099.416·72	(+ 3,289.417·65)
	6.832,7 :3.893·12	

Obtok in obveze	5.525 466.014·11
Celotno kritje	37·23%
Kritje v zlatu	29·98%

Obrestna mera:

po eskomptu	7½%
po lombardu	9%

*

2954

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za dne 28. oktobra 1931 nabavo:

3 kmd I nosilcev N. P. 34, 1=6600 mm
2 kmd I nosilcev N. P. 40, 1=15750 mm.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
dne 19. oktobra 1931.

Al Jennings: 15

Pesnik in bandit

Lov za morilci.

Neusmiljene, kakor kakšna korzikanska vendetta, so bile zdražbe in borbe v Oklahomi in v indijanskem ozemlju. Najbolj nevarni elementi iz vse dežele so tu na divjem jugo-zapadu našli svoja zatočišča. Bili so raztreseni po vseh farmah. Uboj in umor sta bila med njimi kar tako. Med sodniki so bili spet drugi morilci, ki so jih oproščali. Mrtvi so bili odpravljeni — kaj bi človek živim prizadeval sitnosti? Saj kdor je ostal živ, je imel prav za prav prav takšne šanse, kakor kdor je zdaj mrtev. Takšna je bila logika zakona v Oklahomi v devetdesetih letih. Zakon je bil zmirom z eno ali z drugo stranko. Človek je samo gledal, da je prišel do svojega mesta, potem je pa že obračunal, s komer je imel.

Houston in Love sta si bila z uradniki lepo na roke. Bila sta nama za petami, da bi naju ujela, preden bi mogla obračunati ž njima.

— Pojdiva v El Reno, je rekel Frank. Onadva hočeta imeti krvi, pa naj jo imata. Samo naj bo to njuna lastna kri. Naše imata že dovolj.

Nisem pričkoval, da bo Frank takole začenjal. Zmirom je hodil čisto lagodno po svoji poti in je preziral takšne divje razbojnike, kakor sta bila Love in Houston.

— Stvar je takšna, je začel po kratkem odmoru. Onadva nas hočeta iztrebiti s sveta. Prokleta strahopetca. Odkar sta Eda odpravila, sta se samo skrivala pred nama in medtem mobilizirala vse puške v Woodwardu zoper naju. Čisto ponorela sta. Vso deželo sta preplavila z obtožbami. Tebi sta naprtila napad na Santa Fé. Cela četa stika po deželi za Al Jenningsom, roparskim napadalcem na vlak. Ustrelili te bodo, kakor hitro te bodo kje dosegli.

Te besede je izgovoril ves srdit. Denar v mojem žepu je naenkrat postal tako težak, kakor da je bilo vseh tistih šest sto tisoč dolarjev, o katerih sem sanjal.

— Na napačni sledi so, sem dejal. Par dni prepozni so s to svojo modrostjo. To ni bil Santa Fé, temveč MKT.

Želel sem, da bi Frank izvedel, kako je s to rečjo, pa vendar nisem vedel, kako naj mu razložim. Poizkusil sem dati svojemu glasu čisto ravnodušen in brezskrben zvok.

— To so lepe stvari, kaj? Njegov glas je zvenel ravno tako ravnodušno, kakor moj. Nobene sledi niso pustili za seboj. To so morali biti prav izurjeni fantje.

— Vsi razen mene, sem odgovoril jaz. Andyjeva tolpa je sicer prav dobro uvežbana.

— Ti si pa nadvse duhovit, to je od vraga vesela stvar, kaj?

Nestrpno je zažvižgal skozi zobe. Njegov konj je mislil, da velja to njemu, in je poskočil. Kar je moj oče tako rade volje verjel, Franku niti od daleč ni upalo priti na misel.

Ni mogel verjeti niti potem, ko sem mu povedal vse od začetka do kraja.

— Prav za prav nisi imel ti nobenega opravka s to stvarjo, je dejal. Ti si šel samo tako zraven. Tvoj položaj je bil čisto nesvoboden in si bil prav za prav samo gledalec. Nobene pravice nisi imel, potem sprejemati kakšen denar.

Frank pač ni vedel, da se bo pičla dva tedna pozneje sam udeležil enega največjih roparskih napadov, kar se jih je v zadnjih letih pripetilo daleč naokrog. Zdaj pa je bila edina njegova misel, da prideva na zborovanje demokratov v El Reno in da tam ujameva Loveja in Houstona, še preden se jima posreči, da naju spravita v ječo ali naju ubijeta.

— Če naju bosta enkrat imela v rokah, ne bosta dala miru, dokler nas vseh ne spravita s sveta. Nazadnje se bosta lotila še Johna in očeta.

Popoldne sva dospela v El Reno. Ob desetih zvečer bi moral priti vlak z delegati. Skrivala sva se, dokler ni bil čas, da greva na postajo. Ljudje so v majhnih skupinah stali tam okrog. Vsakdo v mestu me je poznal, kajti dve leti sem bil tam za okrožnega pravdnika.

Laval na potu v Ameriko
Francoskega ministrskega predsednika Lavala spremlja na njegovem potu v Ameriko njegova hčerka.

»Zdravniki«

»Prager Tagblatt« priobčuje po berlinskem »Tagebuchu« v zvezi s procesom v Lübecku pod naslovom »Zdravniki« tale članek:

»Mi bomo šele po izrečeni razsodbi v Lübecku zvedeli, kdo je sedel pravzaprav na zatožni klopi: ali sredstvo proti jetiki, ki se je izkazalo za škodljivo, ali pa zdravniki, ki so dobro sredstvo skazili. V »Tagebuchu« so strokovnjaki o tem že pred 1 letom razpravljali, ne da bi si bil mogel nepristranski bralec o tem napraviti jasno sliko in sodbo. Mogoče se bo tudi proces v Lübecku končal z znanim: ne vemo!

Javno mnenje pa se je začelo zanimati še za neko drugo vprašanje: za zdravljenje jetike sploh, pa še za eno vprašanje: za zdravnike. Neki zdravnik namreč, ki je napisal o žalostni aferi v Lübecku zelo resno knjigo (»Anti-Calnotte«, napisal dr. W. Kröner, Charlottenburg) se je začel z vso silo in z veliko vnemo zavzemati na podlagi bogatega in obsežnega gradiva za ono zdravilo proti jetiki, ki ga je našel profesor Friderik Fran Friedmann. Ta zdravnik trdi, v zvezi s procesom v Lübecku, da obstoji tudi »Kapital izkoriščanja« za jetiko (ali »tuberkulozni trust«), ki se trudi na vso moč da prepreči vporabo pravih in resničnih zdravil proti jetiki. Mi vemo, da je že Karol Ludvik Schleich imenoval Friedmanna »genij človeštva«, »ki ga bodo nekoč slavili nad vsemi zdravniki«, a ravno ta Schleich je tudi tolmačil odpor proti Friedmannovemu cepivu z »gospodarsko sebičnostjo« celih industrij, ki žive od jetike. Dr. Kröner piše: »Že 18 let poznajo zdravniki sredstvo, ki more to najhujšo morilko (jetiko) zatreti. To sredstvo je dr. Friedmannovo cepivo. Prišlo pa je, kar je moralo priti. Namesto, da bi si bili ljudje podali roke in to morilko s složnim delom zatrli, se je razvnel srdit boj, ki ga vodi »kapital za izkoriščanje jetike« (»das Tuberkulose-interessenten-Capital«) proti uničevanju jetike. Del zdravnikov pa — ne vsi — se je postavil v službo kapitala, ker pač nimajo tistega idealizma da bi si sami odžagali vejo, na kateri sede. Kdor je namreč pomislil na Friedmannove metode, je mogel spoznati dvoje: na eni strani bi bilo jetike konec in na milijone ljudi bi bilo rešenih smrti in hiranja na drugi strani pa bi doživeli izkoriščevalci jetike z matematično gotovostjo silne izgube. In »kapital za iskoriščanje jetike« vodi boj s prav takšno brezobzirnostjo kakor ga vodi »alkoholni kapital« za svoje interese«.

To je kar neverjetno, kar pravi dr. Kröner. Toda slične pojave poznamo tudi v drugih panogah zdravstva. Iz knjige: »Menschliche Erblichkeitslehre«, ki jo je napisal profesor Lenz v Monakovem, navaja dr. Kröner ta-le odstavek:

»Nobenega dvoma ne more biti o tem, da se dajo spolne bolezni popolnoma zatreti. Toda splošno ozdravljenje močno ovirajo gospodarski interesi. Mi si moramo biti namreč na jasnem o tem, da popolno ozdravljenje in uničenje teh bolezni ne bi samo na stotine zdravnikov specialistov spravilo ob kruh, ampak tudi na desettisoč drugih zdravnikov bi trpelo občutno škodo. In bilo bi nepravično, če bi zahtevali od zdravnikov, naj žrtvujejo svojo eksistenco za ljudsko zdravje...«

»Bilo bi nepravično« — to je pač najstrašnejša beseda, ki jo je kdaj izgovoril zdravnik!

*

V zadnji številki znanstvenega lista »Archiv für die Entwicklungsgeschichte der Bakterien« pa dokazuje prof. Enderlein, da nastajajo glivice, ki povzročajo plesnobo, naravnost iz bacilov jetike in obratno. Neko zvezo med jetiko in vlažnimi stanovanji so že zdavnaj opazovali. Enderlein ugotavlja, da nastajajo iz različnih »rodov« bacilov jetike tudi različne oblike plesnobe.

Čudna imena

V Nemčiji so začeli zadnja leta dajati otrokom prav čudna imena. Nekdaj so krščevali tudi v Nemčiji otroke za Jožete, Janeze, Antone itd., kakor pri nas, deklice pa za Ančke in Micke in Mete in Jere.

Dandanes pa ime »Zeppelina« ni nobena redkost več. Tudi ime »Sedania« ali pa »Tannenbergia« se je že čisto udomačilo. Uradniki pa niso dovolili imenovati dečkov »Hindenburg«, pač pa so 7. julija t. l. dovolili da se neki deček imenuje »Hoover«. Politično al moralno dvomljivih imen tudi ne dovoljujejo. Če pa zahtevajo stariši za svoje hčerke imena: »Bismarckina« ali pa »Königgrätzia«, jim to dovolijo. Dovolili so celo nekemu dečku ime »Klassenkampf« (razredni boj).

V rojstni knjigi beremo dalje imena: Saladin Müller, Ptolemäus Lehmann, Epaminondas Schulze i. t. d. Arhitekt Meier pa je dal svojemu prvorojencu ime Karl Hochhaus Meier.

Neki ključavničar je hotel dati svojemu sinu ime Franz Baron X. To so odklonili, ker plemenitaških naslovov za imena ne dovoljujejo.

Tudi črke niso dovoljene za ime. Nekdo je zahteval, naj dajo njegovemu otroku ime Franz H. Jörus. Ker pa mož ni vedel povedati kaj naj ta »H« pomeni, so njegovo željo odklonili.

Ženskam pa dajejo tašna-le imena: Lil, Lee ali Ly (Elizabete); Helen (Helena); Gissy (Gizela); potem: Flockina, Ell, Izza, Elza, Youne (Yoonne); Yett (Yvette); Truus; Corry; Yol, La; dalje: Effi; Seffi; Steffi; Clas; Clio; Maly; Valery; Margita; Dina.

Nihče pa ne ve, kam bo to spakovanje z imeni še pripeljalo. Vsak hoče pač na sebi imeti »nekaj posenega«, pa naj bo ta »posebnost« še taka budalost.

Biti socialist ni slabo

V nemških listih besemo, kako daleč so prišli nekateri socialistični voditelji:

zidar Lübring — policijski ravnatelj v Königsbergu;
tiskar Scheidemann — državni kancler;
zidar Bauer — državni kancler;
tiskar Braun — pruski ministrski predsednik;
trg. potnik Müller — državni kancler;
ključavničar Severing — državni minister za notranje zadeve;
kovač Hörsing — deželni glavar saški;
slikar Leinert — nadžupan v Hannoverju;
zidar Vogt — policijski predsednik v Vratislavi (Breslau);
brivec Stammer — deželni svetnik v Bialefeldu;
livar Gebhard — deželni svetnik v Jerichow-u;
kovinar Unterleitner — bavarski minister;
trg. pomočnik Stelling — ministrski predsednik;
zlatar Stücklen — državni komisar;
mehanik Schlicke — državni minister;
mlinar Remmele — minister na Badenskem;
tiskar Löbe — predsednik drž. zbora;
trg. pomočnik Lipinski — minister na Saksonskem;
ključavničar Wissell — državni minister;
mizar Fleißner — minister na Saksonskem.

Ta seznam pa še ni popoln. Sicer pa je dobro biti tudi kaj drugega kakor socialist, po pregovoru: Dumm muss man sein und Glück muss man haben — (biti moraš bedak in srečo moraš imeti).

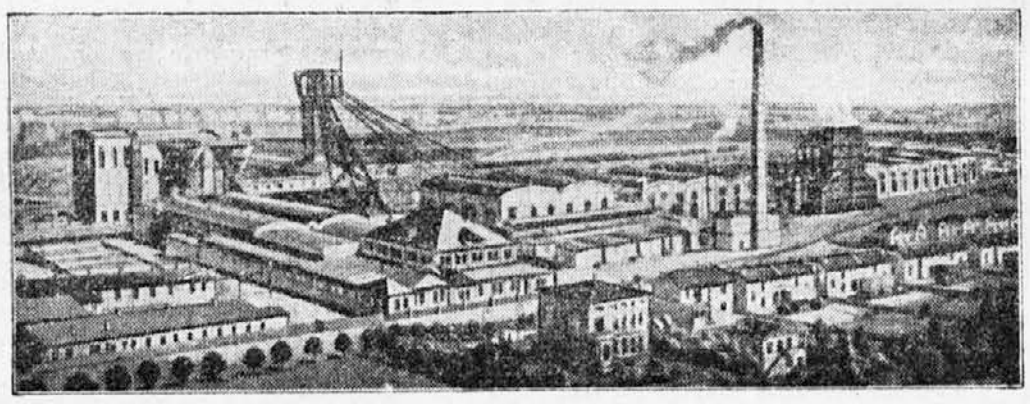

Nesreča pri rudniku v Herne
V ponedeljek dopoldne se je dogodila v rudniku Mont-Cenis (Herne-Sodingen) težka eksplozija, ki je zahtevala tudi precej človeških življenj.

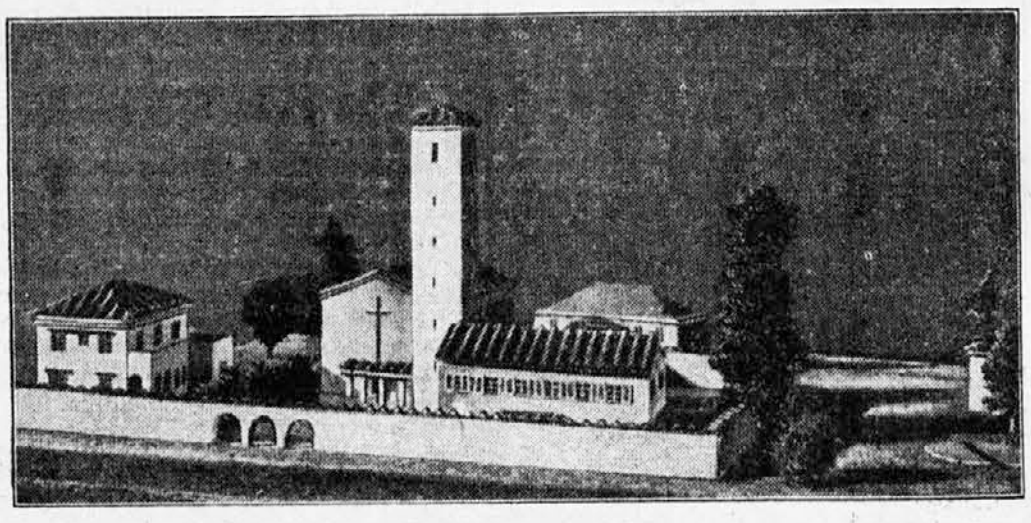

Nemška cerkev v Lizboni
Arhitekt profesor Oton Bartning je zgradil v Lizboni novo nemško protestantovsko cerkev.

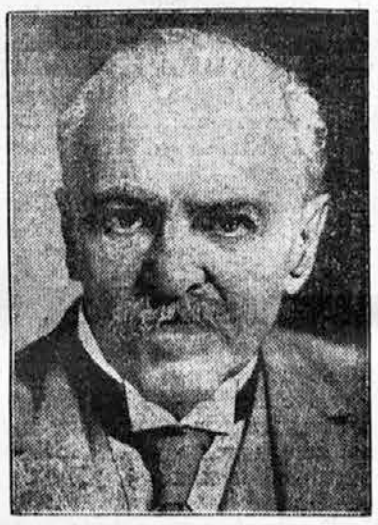

Slikar Lesser-Ury.
Začetnik impresijonistične šole v Nemčiji slikar Lesser-Ury je tik pred svojo 70-letnico umrl. Posebno visoko cenijo njegove pokrajinske slike

Zborovanje nemških katoliških žena v Vratislavi (Breslau)
Na sliki vidimo (na desni) predsednico Zveze katoliških žen v Nemčiji gospo dr. Krabbel-ovo, na levi pa soprogo tajnega svetnika Körner-ja; ta predseduje zborovanju.

Za kratek čas

Sodnik (tožiteljici): »Tega nam pa vendar ne pripovedujte, da vas je pretepel tak invalid kot je vaš mož!«

Tožiteljica: »Ko sva se začela pretepati, še ni bil invalid!«

—o—

Pogovor se je sukal okoli rojstnih dni.

Mala Anica: Kedaj sem pa jaz rojena?«

Oče: »7. novembra, moja draga?«

Anica: »To je pa imenitno — ravno na moj rojstni dan!«

Izdaja tiskarna »Merkur«. Gregorčičeva ul. 23. — Za tiskarno odgovarja Otmar Michálek. — Urednik Milan Zadnek. — Za inseratni del odgovarja August Kozman. — Vsi v Ljubljani.